

Τα έθιμα των Θεοφανίων

Τα Θεοφάνια είναι μια μεγάλη και εντυπωσιακή γιορτή για τον λαό μας, ο οποίος συμμετέχει σε αυτήν μαζικότητα. Την παραμονή της γιορτής γίνεται στην εκκλησία ο Αγιασμός των υδάτων. Στη συνέχεια ο ιερέας κρατώντας τον Σταυρό επισκέπτεται τα σπίτια της ενορίας και ραντίζει με αυτόν όλα τα μέλη της οικογένειας και όλους τους χώρους του σπιτιού. Ανήμερα της γιορτής γίνεται ο Μεγάλος Αγιασμός των υδάτων. Από τον ναό ξεκινά λαμπρή πομπή που καταλήγει στη θάλασσα, σε ποτάμι ή σε δεξαμενή νερού. Ο ιερέας ρίχνει τον Σταυρό στα νερά και κάποιιοι βουτούν μέσα και συναγωνίζονται ποιος θα τον πιάσει. Οι καμπάνες ηχούν χαρμόσυνα, το ίδιο και οι σειρήνες των πλοίων. Περιστερία αφήνονται ελεύθερα να πετάξουν πάνω από τον χώρο της τελετής. Σε κάποια μέρη εκείνος που βρίσκει τον Σταυρό τον περιφέρει από σπίτι σε σπίτι μεταφέροντας σε όλους την ευλογία του. Όλοι οι πιστοί πίνουν με ευλάβεια από τον αγιασμό, συμβολικά με τρεις γουλιές, και ραντίζουν με αυτόν τα δέντρα, τα χωράφια και τα ζώα τους.

Το λυχνάρι και το φώς

Ήρθες, Κύριε, προς εκείνον
που φωνάζει στην έρημο:

“Ετοιμάστε την οδό του Κυρίου”.

Πήρες μορφή δούλου,

ζητώντας βάπτισμα,

εσύ που αμαρτία δεν γνώρισες.

Σε είδαν τα νερά και φοβήθηκαν

ο Πρόδρομος κατατρόμαξε

και κραύγασε λέγοντας:

“Πώς θα φωτίσει το λυχνάρι το φως;

Πώς θα χειροθετήσει ο δούλος τον Δεσπότη;”

Αγιασε, Σωτήρα, εμένα και τα νερά,

εσύ, που πάνω σου σηκώνεις

την αμαρτία του κόσμου.

Ύμνος από την Ακολουθία
του Μεγάλου Αγιασμού των υδάτων

Εργασία

Διαβάστε τα έθιμα των Θεοφανίων.
Αν γνωρίζετε και άλλα, καταγράψτε
τα και παρουσιάστε τα στην τάξη.
Τα έθιμα αυτά βρίσκετε να εκφρά-
ζουν το βαθύτερο νόημα της
Βάπτισης και της γιορτής;

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Με όσα συνέβησαν κατά τη Βάπτιση στον Ιορδάνη, για το πρόσωπο του Χριστού φανερώθηκε ότι :
 - Ο Ιησούς είναι ο αγαπημένος Υιός του Θεού και ο αρχηγός του καινούριου κόσμου.
 - Το έργο του θα είναι δύσκολο και θα δυσιαστεί γι' αυτό.
 - Θα είναι συμπαραστάτης όλων των ανθρώπων, αμαρτωλών και δικαίων.
 - Όσα θα πει και θα πράξει θα είναι σύμφωνα με το θέλημα του Θεού.
- Κατά τη Βάπτιση φανερώθηκε χειροπιαστά για πρώτη φορά στην ιστορία ο Θεός ως Αγία Τριάδα: Πατέρας, Υιός και Άγιο Πνεύμα.
- Με βάση όλα τα παραπάνω τη μέρα αυτή της Βάπτισης εγκαινιάζεται η Βασιλεία του Θεού, δηλ. η καινούρια ανθρωπότητα, και ο Ιησούς αρχίζει δημόσια την αποστολή και το έργο του για την πραγματοποίησή της.

11. Ο Ιησούς και οι μαθητές του

Το πλήθος των μαθητών και οπαδών του Χριστού γρήγορα αυξήθηκε πολύ. Τον ακολουθούσαν παντού. Και ήταν άντρες και γυναίκες, ηλικιωμένοι και νέοι, άνθρωποι κάθε λογής. Κάποια στιγμή διάλεξε δώδεκα μόνιμους - συμβολικά ως εκπροσώπους των παλιών 12 φυλών. Δεν ήταν οι σοφότεροι ούτε οι σπουδαιότεροι των ημερών του· πάντως ήταν αξιόλογοι άνθρωποι. Επί τρία περίπου χρόνια μοιράστηκαν τη ζωή και τη δράση του. Έχει ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε, πώς τους κάλεσε, πώς αυτοί ανταποκρίθηκαν, πώς τους εκπαίδευσε για τη

συνέχιση του έργου του κ.ά. Κάποια χαρακτηριστικά στιγμιότυπα, κυρίως από το πρώτο στάδιο της κοινής ζωής και πορείας τους, είναι πολύ διαφωτιστικά για τη μοναδική αυτή ιστορική ομάδα.

α'

- Μκ 1, 16 *Καθώς ο Ιησούς περπατούσε στην όχθη της λίμνης της Γαλιλαίας¹, είδε τον Σίμωνα και τον Ανδρέα, τον αδερφό του Σίμωνα, να ρίχνουν τα δίχτυα στη λίμνη, γιατί ήταν ψαράδες.*
17 *“Ακολουθήστε με”, τους είπε ο Ιησούς, “και θα σας κάνω ψαράδες ανθρώπων”.*
18 *Κι αυτοί αμέσως άφησαν τα δίχτυα και τον ακολούθησαν².*
- Μκ 3, 16 *Κι έδωσε στον Σίμωνα το όνομα Πέτρος³.*
- Μκ 1, 19 *Αφού προχώρησε λίγο πιο πέρα ο Ιησούς, είδε τον Ιάκωβο τον γιο του Ζεβεδαίου και τον αδερφό του τον Ιωάννη να τακτοποιούν κι αυτοί τα δίχτυα μέσα στο ψαροκάικο,*
20 *και τους κάλεσε αμέσως. Αυτοί άφησαν τότε τον πατέρα τους τον Ζεβεδαίο στο ψαροκάικο με τους εργάτες αλιείας και τον ακολούθησαν.*
- Μτ 9, 9 *Προχωρώντας ο Ιησούς ... είδε να κάθεται στο τελωνείο ένας άνθρωπος που τον έλεγαν Ματθαίο, και του λέει: “Ακολούθησέ με”. Κι εκείνος σηκώθηκε και τον ακολούθησε.*
- Μκ 3, 14 *Διάλεξε δώδεκα⁴, για να είναι μαζί του και να τους στέλνει να κηρύττουν.*
- Λκ 8, 1 *Λίγον καιρό αργότερα ο Ιησούς περιόδευε από πόλη σε πόλη και από χωριό σε χωριό, κηρύττοντας και φέρνοντας το χαρμόσυνο άγγελμα της Βασιλείας του Θεού. Μαζί του ήταν και οι δώδεκα μαθητές του,*
2 *καθώς και μερικές γυναίκες⁵, που είχαν θεραπευτεί από αρρώστιες και βάσανα, από δαιμονικά πνεύματα και ασθένειες. Αυτές ήταν η Μαρία, που ονομαζόταν Μαγδαληνή⁶, από την οποία ο Ιησούς είχε βγάλει επτά δαιμόνια,*
3 *η Ιωάννα η γυναίκα του Χουζά, αξιωματούχου του Ηρώδη, η Σουσάννα και άλλες πολλές, που τον υπηρετούσαν με τα υπάρχοντά τους.*

β'

- Μκ 6, 6 *... Ο Ιησούς περιόδευε στα γύρω χωριά και δίδασκε.*
7 *Κάλεσε τους δώδεκα μαθητές του κι άρχισε να τους στέλνει δύο δύο...*
8 *Τους παράγγειλε να μην παίρνουν τίποτε μαζί τους για τον δρόμο: ούτε σακίδιο ούτε φαγητό ούτε χρήματα στο ζωνάρι παρά μόνο ραβδί·*
9 *να βάλουν σανδάλια στα πόδια τους και να μην πάρουν μαζί τους διπλά ρούχα.*
- Μτ 10, 7 *“Όπου πάτε, να κηρύττετε λέγοντας πως έφτασε η Βασιλεία του Θεού.*
8 *Να θεραπεύετε τους αρρώστους, να ανασταίνετε τους νεκρούς, να γιατρεύετε τους λεπρούς, να κάνετε καλά τους δαιμονισμένους. Δωρεάν τα λάβατε, δωρεάν και να τα δίνετε”.*

γ'

- Ιω 6, 66 *... πολλοί από τους μαθητές του ξεμάκρυναν⁷ και δεν τον ακολουθούσαν πια.*
67 *Τότε ο Ιησούς είπε στους δώδεκα: “Μήπως θέλετε να φύγετε κι εσείς;”*
68 *Ο Σίμων Πέτρος του απάντησε: “Και σε ποιον να πάμε, Κύριε; Εσύ κατέχεις τα λόγια που οδηγούν στην αιώνια ζωή.*
69 *Κι εμείς έχουμε πιστέψει κι έχουμε νιώσει πως εσύ είσαι ο Χριστός, ο Υιός του αληθινού Θεού”.*

1. Η λίμνη της Γαλιλαίας ονομαζόταν και: “Λίμνη της Γενησαρέτ”, “Θάλασσα της Γαλιλαίας” ή “της Τιβεριάδας” (βλ. φωτ.).

2. Αυτό το “**αμέσως ... τον ακολούθησαν**” έχει προϊστορία. Τους γνώριζε ήδη (βλ. Ιω 1, 35-52). Διακρίνονταν για τη βαθιά θρησκευτική τους πίστη. Περιμέναν τον ερχομό του Μεσσία. Ήταν γνώριμοι του Ιωάννη του Βαπτιστή, ίσως και μαθητές του. Όταν λοιπόν τους έγινε το τιμητικό κάλεσμα από τον Ιησού, αυτοί ανταποκρίθηκαν πρόθυμα και έγιναν οι πρώτοι επίσημοι μαθητές του. Ας σημειωθεί ότι ήταν αξιόλογοι επαγγελματίες ψαράδες. Κατείχαν αλιευτικά σκάφη με πληρώματα και ανήκαν σε αλιευτικό συνεταιρισμό. Δεν είναι σωστό αυτό που λέγεται ότι οι μαθητές του Χριστού ήταν αγράμματοι ψαράδες. Π.χ. ο Πέτρος, ο Ιωάννης και ο Ματθαίος είχαν εξαιρετικές πνευματικές ικανότητες. Αυτό φαίνεται από τα βιβλία της Κ. Διαθήκης που έγραψαν.

3. Τον Σίμωνα μετονόμασε σε **Πέτρο**, διότι ήταν άνθρωπος με δυναμική προσωπικότητα σαν πέτρα, σαν βράχος.

4. Αυτοί οι **Δώδεκα** ήταν οι στενοί, σταθεροί και μόνι-

μοι μαθητές του. Πέρα από αυτούς υπήρχε και ευρύτερος κύκλος μαθητών. Στο Λκ 10, 1 αναφέρονται *εβδομήντα*.

5. Από την αρχή της δράσης μέχρι την Ανάσταση ακολουθούσαν τον Ιησού και **γυναίκες**. Κάτι τέτοιο ήταν τότε πρωτοφανές και ερχόταν σε αντίθεση με τις απόψεις των ραβίνων. Αυτές διέθεταν τις περιουσίες τους για τη μετακίνηση, συντήρηση και διαμονή του Ιησού και της πολυάριθμης συνοδείας του· (βλ. ονόματα μαθητριών του στον πίνακα του μαθ. 17).

*Ο Ιησούς με μαθήτριες.
Γιαν Βερμέερ, 17ος αι.*

6. Η Μαρία η Μαγδαληνή ήταν μαθήτρια του Ιησού. Καταγόταν από τα Μάγδαλα, κομμόπολη κοντά στη λίμνη Γενησαρέτ (βλ. χάρτη). Είναι λάθος να την ταυτίζουμε με τη γυναίκα που άλειψε τα πόδια του Ιησού με μύρο (Λκ 7, 36-50). Η Εκκλησία μας την τιμά ως ισαπόστολο στις 22 Ιουλίου.

7. Αυτοί που **ξεμάκρυναν** ανήκαν στον ευρύτερο κύκλο των μαθητών και οπαδών του Χριστού.

Οι Απόστολοι. Ψηφιδωτό από τον ναό του Σαν Φρεντιάνο, Λούκα (Ιταλία)

1. Πώς ανταποκρίθηκαν οι μαθητές του Ιησού, όταν τους κάλεσε να τον ακολουθήσουν; Υπογραμμίστε και σχολιάστε τους σχετικούς στίχους του κειμένου α'.
2. Εκτός από τους δώδεκα μαθητές για ποιες άλλες ομάδες μαθητών μας πληροφορούν τα Ευαγγέλια; (βλ. Ερμ. 4, 5 και 6).
3. Κείμενο β': Για ποιο έργο και πώς προετοίμαζε ο Χριστός τους μαθητές του; Ποιες υποδείξεις τους έκανε;
4. Στο κείμενο γ' έχουμε μια κρίσιμη στιγμή στην κοινή ζωή και πορεία των μαθητών με τον Ιησού. Τελικά πώς την ξεπέρασαν;
5. Οι χριστιανοί ως μέλη της νέας ανθρωπότητας (του καινούριου κόσμου) θεωρούνται σε όλες τις εποχές ως μαθητές του Χριστού. Τι σημαίνει η ιδιότητά τους αυτή και με ποιους τρόπους νομίζετε ότι μπορεί να εκφραστεί σήμερα;

Εργασία

Στο Σύμβολο της Πίστεως (το "Πιστεύω") δηλώνουμε ότι η Εκκλησία είναι και "αποστολική". Προσπαθήστε να καταλάβετε γιατί το κάνουμε αυτό, διαβάζοντας το διπλανό κείμενο και υπογραμμίζοντας σε αυτό τις σχετικές λέξεις ή φράσεις.

Ζωντανή μαρτυρία για τον Ιησού από έναν μαθητή του

Σας γράφουμε για τον ζωντανό Ιησού Χριστό.
Τον ακούσαμε και τον είδαμε με τα ίδια μας τα μάτια.
Μάλιστα τον είδαμε από κοντά, και τα χέρια μας τον ψηλάφησαν.
Όταν η ζωή φανερώθηκε, την είδαμε με τα μάτια μας.
Καταθέτουμε λοιπόν τη μαρτυρία μας και σας μιλάμε για την αιώνια ζωή... που φανερώθηκε και σ' εμάς.
Αυτό που είδαμε και ακούσαμε το αναγγέλλουμε και σ' εσάς, για να συμμετάσχετε κι εσείς με εμάς στην ίδια κοινωνία του Θεού.
Κι αυτά σας τα γράφουμε, για να είναι ολοκληρωμένη η χαρά σας.

Ο Ιησούς με τους μαθητές. Βενετία, αρχές 17ου αι.

Οι δώδεκα μαθητές του Χριστού

Τα ονόματά τους	Μερικά στοιχεία γι' αυτούς
<ul style="list-style-type: none"> • Σίμων - Πέτρος • Ανδρέας • Ιάκωβος • Ιωάννης 	<ul style="list-style-type: none"> • συντάκτης δύο επιστολών της Καινής Διαθήκης • ο “πρωτόκλητος”, αδερφός του Πέτρου • αδερφός του Ιωάννη, γιος του Ζεβεδαίου • αδερφός του Ιακώβου, Ευαγγελιστής, συντάκτης τριών επιστολών της Καινής Διαθήκης, συγγραφέας της Αποκάλυψης
<ul style="list-style-type: none"> • Φίλιππος • Ναθαναήλ ή Βαρθολομαίος • Θωμάς ο “Δίδυμος” • Ματθαίος ή Λευί • Ιάκωβος γιος του Αλφαιού • Θαδδαίος ή Λεββαίος ή Ιούδας Ιακώβου • Σίμων ο Κανανίτης • Ιούδας Ισκαριώτης 	<ul style="list-style-type: none"> • φίλος του Ναθαναήλ • φίλος του Φιλίππου • Ευαγγελιστής, πρώην τελώνης • ο Ζηλωτής • προδότης του Ιησού

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Οι μαθητές του Χριστού (οι Δώδεκα και οι άλλοι) δεν αποτελούσαν προνομιακό κύκλο εκλεκτών (ανδρών και γυναικών), αλλά ομάδα υπεύθυνων, έμπιστων και αφοσιωμένων συμπορευτών του.
- Κατέχογν τους Δώδεκα, ισάριθμους των παλιών 12 φυλών του λαού, τους κάλεσε και τους εκπαιδευσε, για να γίνουν αυτόπτες και αυτήχοι μάρτυρες της ζωής και του έργου του, προκειμένου αυτά να συνεχιστούν για πάντα.
- Κάθε χριστιανός, ανεξάρτητα από φύλο, ηλικία και κοινωνική κατάσταση, θεωρείται μαθητής Χριστού, συμμαθητής των Αποστόλων και συνεχιστής του έργου τους.

12. Ένα κήρυγμα του Χριστού στη Ναζαρέτ με ξεχωριστή σημασία

Με τη βάπτιση του Ιησού στον Ιορδάνη εγκαινιάστηκε η νέα ανθρωπότητα. Ο Ιωάννης ο Πρόδρομος βρίσκεται στη φυλακή. Δημόσια και συστηματικά ο Ιησούς αναλαμβάνει δράση για το έργο του. Στην αρχή, και για αρκετό διάστημα, περιορίζεται στην περιοχή της Γαλιλαίας με κέντρο την Καπερναούμ. Ο λόγος της προτίμησης αυτής είναι ότι καταλαβαίνει πως η Ιερουσαλήμ (και γενικά η Ιουδαία), ως κέντρο του ιερατείου και της θεολογικής ηγεσίας, θα αντιδράσει, όπως τελικά συνέβη και θα το δούμε στη συνέχεια. Κηρύττει για τη Βασιλεία του Θεού¹, γι' αυτή τη νέα πραγματικότητα ζωής, που είναι ανοιχτή και δυνατή σε όλους. Οι Γαλιλαίοι δέχονται πρόθυμα το μήνυμά του. Κάποια μέρα πηγαίνει να κηρύξει και στην ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Ναζαρέτ της Γαλιλαίας. Εκεί θα δοκιμάσει μια πολύ δυσάρεστη έκπληξη. Λεπτομέρειες παρακάτω.

- Λκ 4, 16 (Ο Ιησούς από την Καπερναούμ² της Γαλιλαίας) ήρθε στη Ναζαρέτ, όπου είχε μεγαλώσει. Το Σάββατο πήγε, όπως συνήθιζε, στη συναγωγή³ και σηκώθηκε να διαβάσει τις Γραφές⁴.
- 17 Του έδωσαν το χειρόγραφο με τα λόγια του προφήτη Ησαΐα. Ο Ιησούς το ζετούλιζε και βρήκε το σημείο όπου ήταν γραμμένο το εξής:
- 18 **Το Πνεύμα του Κυρίου με κατέχει, γιατί ο Κύριος με έχρισε⁵ και μ' έστειλε**
- 19 **να αναγγείλω το χαρμόσυνο μήνυμα στους φτωχούς,**
να θεραπεύσω τους συντριμμένους ψυχικά·
στους αιχμαλώτους να κηρύξω απελευθέρωση
και στους τυφλούς ότι θα βρουν το φως τους·
να φέρω λευτεριά στους υποταγμένους,
να αναγγείλω τον καιρό του ερχομού,
που ο Κύριος θα φέρει τη σωτηρία στον λαό του. (Ησαΐας 61, 1-2)
- 20 Ύστερα τύλιξε το χειρόγραφο, το έδωσε στον υπηρέτη και κάθισε. Τα μάτια όλων στη συναγωγή ήταν προσηλωμένα πάνω του.
- 21 Αρχισε τότε να τους λέει⁶: **“Σήμερα βρίσκει την εκπλήρωσή της η προφητεία που μόλις ακούσατε”.**
- 22 Όλοι συμφωνούσαν μαζί του· θαύμαζαν για τα γεμάτα χάρη λόγια που έβγαιναν από το στόμα του, και ρωτούσαν: “Αυτός δεν είναι ο γιος του Ιωσήφ⁷;
- Μκ 6, 2 ... Από πού τα κατέχει αυτά; Και ποια είναι η σοφία αυτή που του δόθηκε; Πώς κάνει τέτοια θαύματα...;
- 3 Αυτός δεν είναι ο ξυλουργός, ο γιος της Μαρίας κι αδερφός του Ιακώβου, του Ιωσή, του Ιούδα και του Σίμωνος; Κι οι αδερφές του δεν μένουν εδώ στον τόπο μας;” Κι αυτό τους δημιουργούσε εμπόδιο να τον πιστέψουν.
- 4 Κι ο Ιησούς τους έλεγε: “Δεν υπάρχει προφήτης που να μην τον περιφρονούν οι συμπατριώτες του, οι συγγενείς του κι η οικογένειά του”.
- 5 Κι έτσι δεν έκανε μπροστά τους κανένα μεγάλο θαύμα, παρά μόνον ακούμπησε τα χέρια του σε λίγους αρρώστους και τους θεράπευσε.
- 6 Κι έμενε κατάπληκτος από την απιστία τους.
- Λκ 4, 28 Όλοι μέσα στη συναγωγή ακούγοντάς τα αυτά εξοργίστηκαν
- 29 και σηκώθηκαν και τον έβγαλαν έξω από την πόλη. Τον έφεραν ως την άκρη του βουνού, πάνω στο οποίο ήταν χτισμένη η πόλη τους, για να τον ρίξουν στον γκρεμό.
- 30 Αυτός όμως πέρασε από ανάμεσά τους και έφυγε.

1. Μιλώντας για **Βασιλεία του Θεού** εννοούμε την καινούρια ανθρωπότητα που άρχισε με τον ερχομό και το έργο του Χριστού. Αυτή προσφέρει έναν νέο τρόπο ζωής, όπου κυριαρχούν: α) Η πίστη στον φιλόανθρωπο και αληθινό Θεό. β) Οι αλλιώτικες σχέσεις προς τον Θεό, τον συνάνθρωπο και τον κόσμο. Δηλ. σχέσεις αγάπης, αδελφοσύνης, ελπίδας, ειρήνης και δικαιοσύνης. Αυτή η νέα πραγματικότητα ζωής προχωρά αθόρυβα και ασταμάτητα. Το πλήρωμά της θα φανερωθεί στο τέλος του κόσμου, μετά τη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού. (Λεπτομέρειες και διάφορες πλευρές της θα δούμε στα μαθήματα των κεφαλαίων Β' και Γ').

2. Η **Καπερναούμ** της Γαλιλαίας (βλ. χάρτη) προσφερόταν ως κέντρο της πρώτης δράσης του Χριστού και για τον εξής ιδιαίτερο λόγο: Η πόλη αυτή ήταν συγκοινωνιακός κόμβος δρόμων που οδηγούσαν από τη Μεσοποταμία στην Αίγυπτο κι από τις ανατολικές περιοχές της χώρας στις δυτικές. Στην Καπερναούμ ο Ιησούς έπραξε και δίδαξε πολλά (βλ. μαθ. 2, 4α).

3. Την εποχή του Χριστού κάθε ισραηλιτική κοινότητα, είτε στο εσωτερικό της χώρας είτε στη Διασπορά, είχε τη **συναγωγή** της (= σύναξη, συγκέντρωση). Στην Ιε-

ρουσαλήμ εκτός από τον Ναό υπήρχαν και συναγωγές (βλ. μάθ. 2, 2γ). Φρόντιζαν να χτίζουν τη συναγωγή στο πιο ψηλό σημείο της κοινότητας, με κατεύθυνση προς την Ιερουσαλήμ, ώστε οι προσευχόμενοι να στρέφονται νοερά προς την αγία πόλη και τον Ναό της.

4. Ο **Ιησούς σηκώθηκε να διαβάσει** από το κείμενο της Αγίας Γραφής με δική του πρωτοβουλία. Συνήθως ο προϊστάμενος της συναγωγής όριζε κάποιον ικανό πιστό, για να διαβάσει και να ερμηνεύσει το ιερό κείμενο.

5. Το Άγιο Πνεύμα **έχρισε** (=ανακήρυξε) τον Ιησού ως Μεσσία και αρχηγό της νέας ανθρωπότητας στον Ιορδάνη κατά τη βάπτισή του.

6. **Αυτά που ο Ιησούς άρχισε τότε να τους λέει** ήταν λόγια δικά του, δική του ερμηνεία, που την έκανε με αυθεντία και κύρος. Οι συνηθισμένοι ραβίνοι στηρίζονταν σε ερμηνείες ονομαστών ραβίνων, που τις επαναλάμβαναν αρχίζοντας με τα λόγια: *“Ο ραβίνος τάδε λέει...”*

7. Η **απορία των συμπατριωτών του: “Αυτός δεν είναι ο γιος του Ιωσήφ;”** στηριζόταν στην αντίληψη που επικρατούσε τότε, ότι δηλ. ο Μεσσίας θα εμφανιζόταν **ζαφνικά, θεαματικά, εντοποσιακά και μεγαλόπρεπα.**

Τα ερείπια της συναγωγής στην Καπερναούμ.

Κάτω από το δάπεδό της βρέθηκαν τα ερείπια της πρώτης συναγωγής, όπου είχε διδάξει ο Ιησούς

Επεξεργασία

- Κατά το ευαγγελικό κείμενο, πότε και πού ξεκίνησε το κήρυγμά του ο Ιησούς; Βρείτε στον χάρτη την πορεία που ακολούθησε από τη Βάπτισή του ως τη Ναζαρέτ· (βλ. εισαγωγή του μαθήματος και Ερμ. 2).
- Κοιτάξτε προσεκτικά τον **στίχο Λκ 4, 19** και:
 - Γράψτε σε μια στήλη τους ανθρώπους που τότε υπέφεραν.
 - Δίπλα σε άλλη σημειώστε τι θα τους προσέφερε ο Χριστός με το έργο του.
 - Σε μια τρίτη στήλη δίπλα, σκεφτείτε και καταγράψτε από ποια δεινά υποφέρουν σήμερα άνθρωποι αντίστοιχοι με αυτούς της πρώτης στήλης. (Δείτε και τις φωτογραφίες απέναντι).
- Το μήνυμα της διδασκαλίας του Χριστού είχε γίνει ήδη δεκτό στην Καπερναούμ. Οι συμπατριώτες του Ναζαρηνοί όμως, ενώ αρχικά τον θαύμασαν, ύστερα παραλίγο να τον σκοτώσουν. Προσπαθήστε να ερμηνεύσετε τη συμπεριφορά τους (βλ. εισαγωγή του μαθήματος και Ερμ.7).

*Εκείνους, που κανείς δεν αγαπά,
με ταπεινή αγάπη εσύ τους αγάπησες...*

Ντανιέλ Τουρτσέα (Ρουμάνος ποιητής)

Εργασία

Οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές εκτιμήσεις κατά πόσο άλλαξε η ζωή μας σύμφωνα με το όραμα που κήρυξε ο Ιησούς στη Ναζαρέτ (Λκ 4, 18-19): *αρκετά - λίγο - ελάχιστα - καθόλου*. Υπογραμμίστε με ποια από αυτές συμφωνείτε. Τι παραδείγματα από το σημερινό κόσμο μπορείτε να αναφέρετε, για να στηρίξετε τη γνώμη σας;

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Ο Ιησούς αναλαμβάνει συστηματικά πλέον το έργο του.
- **Κηρύττει για τη Βασιλεία του Θεού** ότι είναι παρούσα, και βρίσκει ανταπόκριση.
- Στη συναγωγή της Ναζαρέτ με τα λόγια του Ησαΐα φανερώνει ποιος είναι ο **Ίδιος** και τι ήρθε να κάνει στον κόσμο.
- Στη Ναζαρέτ εμφανίζονται οι πρώτες **αμφισβητήσεις** του προσώπου και του έργου του. **Η ζωή του συνεχίζει να απειλείται.**

1. Βάλτε σε χρονολογική σειρά τα παρακάτω γεγονότα που είδαμε σε αυτό το κεφάλαιο ξαναγράφοντάς τα στη διπλανή στήλη

• Βάπτιση	1.....
• Υπαπαντή	2.....
• Κλήση των μαθητών	3.....
• Γέννηση	4.....
• Ο δωδεκαετής Ιησούς στον Ναό	5.....
• Ευαγγελισμός	6.....
• Προσκύνηση των μάγων	7.....
• Αποκεφάλιση του Ιωάννη	8.....
• Κήρυγμα στην Ναζαρέτ	9.....
• Φυγή στην Αίγυπτο	10.....

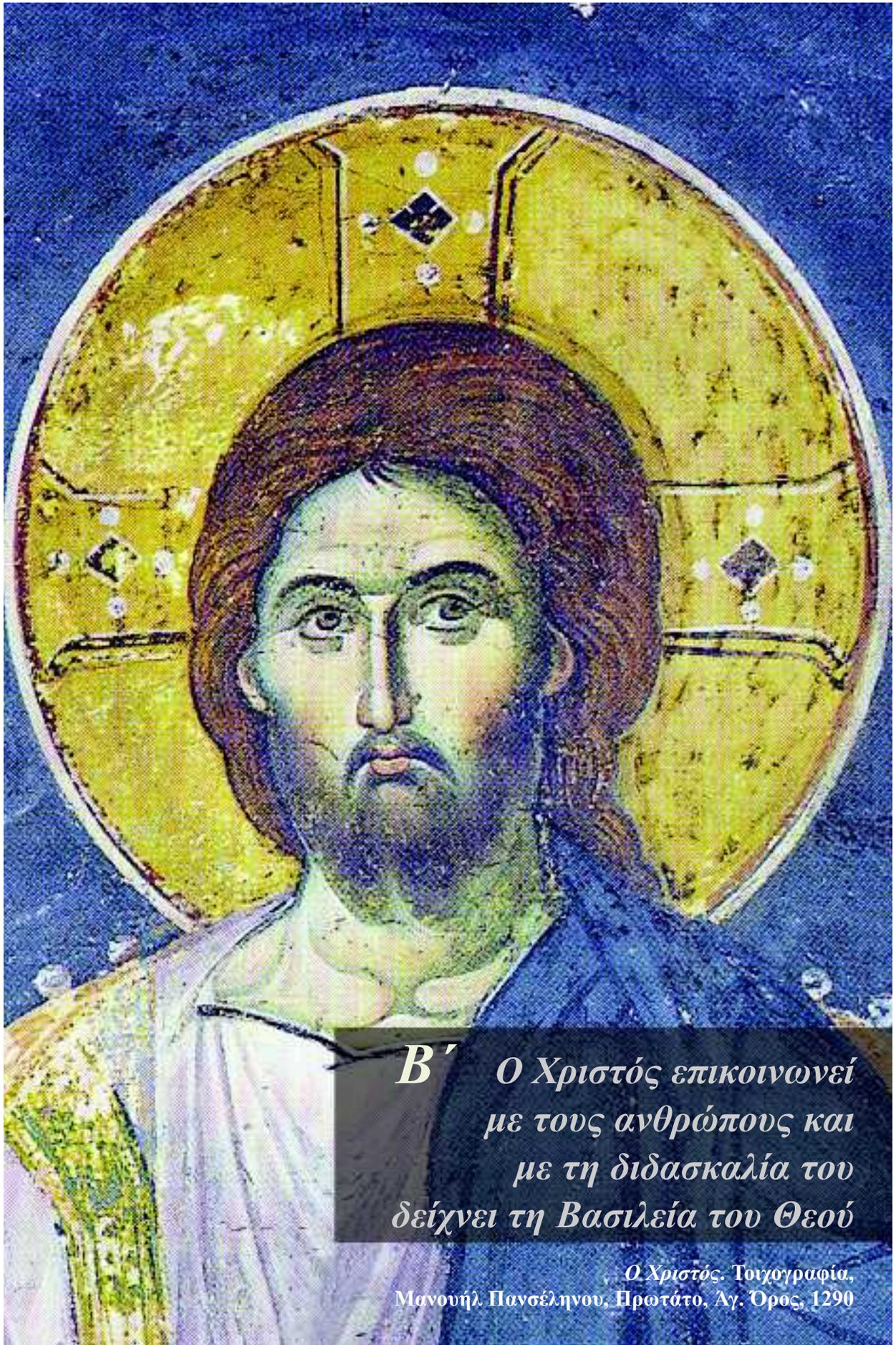
2. Θυμηθείτε σε ποια γεγονότα συναντήσαμε τα παρακάτω πρόσωπα και τον ρόλο που έπαιζαν σε αυτά:

Ιωσήφ - Βοσκοί - Ηρώδης ο Μέγας - Μάγοι - Συμεών - Πρόδρομος - Ηρώδης Αντίπας

3. Ξανακοιτάξτε τις τυπωμένες με έντονα μαύρα γράμματα λέξεις ή φράσεις στα “Βασικά στοιχεία” κάθε μαθήματος. Συντάξτε με αυτές:

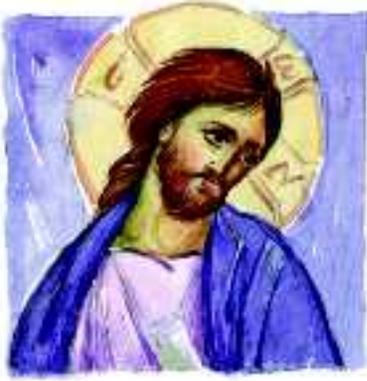
- ένα κείμενο που να περιγράφει τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του Ιησού
- ένα κείμενο που να συνθέτει τα χαρακτηριστικά της καινούριας ανθρωπότητας (της Βασιλείας του Θεού)

4. Στα ευαγγελικά κείμενα του κεφαλαίου παρατηρήσαμε **ασυνήθιστα, ανατρεπτικά, νέα και απελευθερωτικά γεγονότα και λόγια σε σχέση με τον Θεό, τους ανθρώπους και τη ζωή**, τα οποία καταγράψατε σε κάθε μάθημα στο τετράδιό σας. Αφού τα διαβάσετε ξανά, εκφράστε ποια κατά τη γνώμη σας είναι τα πιο σημαντικά και γιατί.

***Β'** Ο Χριστός επικοινωνεί
με τους ανθρώπους και
με τη διδασκαλία του
δείχνει τη Βασιλεία του Θεού*

*Ο Χριστός. Τοιχογραφία,
Μανουήλ Πανσέληνου, Πρωτάτο, Αγ. Όρος, 1290*

13. Ο Ιησούς Χριστός ως διδάσκαλος - Εισαγωγή στις παραβολές του

Τρία χρόνια έδρασε ο Ιησούς. Έπραττε και δίδασκε ακούραστα. Έπραττε διδάσκοντας και δίδασκε πράττοντας. Το πώς και τι έπραττε θα αναζητήσουμε στο επόμενο κεφάλαιο. Σε τούτο εδώ θα τον πλησιάσουμε ως δάσκαλο: Πώς και τι δίδασκε; Τι εντύπωση έκανε; Τι απήχηση έβρισκε; Γιατί μιλούσε συχνά με παραβολές; Γιατί αυτές αγαπήθηκαν πάντοτε; Κάποια απάντηση στα παραπάνω θα βρούμε μελετώντας τα παρακάτω περιστατικά.

α'

- Μκ 1, 21 Έρχονται στην Καπερναούμ, κι αμέσως το Σάββατο ο Ιησούς μπήκε στη συναγωγή και δίδασκε.
- 22 Έμεναν κατάπληκτοι οι άνθρωποι από τη διδασκαλία του, γιατί τους δίδασκε με αυθεντία κι όχι όπως δίδασκαν οι γραμματείς¹.
- 28 Κι αμέσως κυκλοφόρησε η φήμη του παντού σε όλη την περιοχή της Γαλιλαίας.
- Λκ 4, 42 ... Ο κόσμος ... τον αναζητούσε ... και τον κρατούσαν να μη φύγει από κοντά τους.
- Ιω 7, 14 ... ο Ιησούς ανέβηκε στον Ναό και δίδασκε.
- 15 Οι Ιουδαίοι απορούσαν κι έλεγαν: “Πώς αυτός ξέρει γράμματα, χωρίς να έχει σπουδάσει;”
- Λκ 21, 38 Όλος ο κόσμος πήγαινε πρωί στον Ναό και τον περίμενε για να τον ακούσει.
- 19, 48 ... όταν τον άκουγε, κρεμόταν από τα χείλη του.
- 11, 27 (Στο τέλος μιας ομιλίας του Ιησού) ... κάποια γυναίκα από το πλήθος έβγαλε δυνατή φωνή και του είπε: “Χαρά στη μάνα που σε γέννησε και σε θήλασε!”
- 28 Κι εκείνος είπε: “Πιο πολύ, χαρά σ’ εκείνους που ακούν τον λόγο του Θεού και τον εφαρμόζουν!”
- Ιω 7, 45 Γύρισαν...πίσω οι φρουροί² στους αρχιερείς και στους Φαρισαίους, κι αυτοί τους ρώτησαν: “Γιατί δεν τον φέρατε;”
- 46 Οι φρουροί απάντησαν: “Ποτέ δεν μίλησε άνθρωπος όπως αυτός”.

β'

- Μκ 4, 33 Και με πολλές... παραβολές τούς κήρυττε το μήνυμά του, σύμφωνα με τη δυνατότητα που είχαν να καταλαβαίνουν.
- 34 Χωρίς παραβολές δεν τους κήρυττε τον λόγο...
- Μτ 13, 35 Έτσι εκπληρώθηκε αυτό που είπε ο Θεός με το στόμα του ψαλμωδού:
Θα μιλήσω με παραβολές,
θα πω πράγματα κρυμμένα
από τότε που δημιουργήθηκε ο κόσμος.
(Ψαλμός 77, 2)
- Λκ 15, 1 Όλοι οι τελώνες και οι αμαρτωλοί συνήθιζαν να πλησιάζουν τον Ιησού και να τον ακούνε.
- 2 Οι Φαρισαίοι και οι γραμματείς διαμαρτύρονταν,

λέγοντας ότι αυτός δέχεται αμαρτωλούς και τρώει μαζί τους.

3 Εκείνος τους είπε την ακόλουθη παραβολή³:

4 “Ποιος από σας που έχει εκατό πρόβατα, αν χάσει ένα από αυτά, δεν θα εγκαταλείψει τα ενενήντα εννιά στην έρημο για να ψάξει για το χαμένο ώσπου να το βρει;

5 Όταν το βρει, το βάζει χαρούμενος στους ώμους του

6 και, αφού έρθει στο σπίτι, προσκαλεί τους φίλους και τους γείτονες λέγοντάς τους: ‘Χαρείτε μαζί μου, γιατί βρήκα το χαμένο μου πρόβατο’.

7 Σας βεβαιώνω πως η ίδια χαρά θα είναι στον ουρανό για τη μετάνοια ενός αμαρτωλού παρά για ενενήντα εννιά δικαίους, που δεν έχουν ανάγκη από μετάνοια”.

Ερμηνευτικά

1. Οι γραμματείς δίδασκαν σε ειδικούς χώρους (κυρίως στον Ναό και στις συναγωγές). Οι μαθητές και ακροατές τους ήταν περιορισμένοι και συγκεκριμένοι. Μαθήτριες δεν δέχονταν. Οι διδασκαλίες τους στηρίζονταν στις Γραφές (Νόμος και Προφήτες) και σε απόψεις παλαιότερων και συγχρόνων τους ονομαστών ραβίνων (διδασκάλων). Ο **Ιησούς δίδασκε παντού**. Τον ακολουθούσαν πλήθη ανθρώπων, άνδρες και γυναίκες. Μαθη-

τές του ήταν όλοι όσοι ήθελαν, χωρίς διακρίσεις. (Για τις γυναίκες μαθήτριες βλ. μάθ. 11, Ερμ.5, και μάθ. 17, πίνακα μαθητριών του). Κατά τη διδασκαλία του αναφερόταν στις Γραφές. *Έλεγε όμως δικά του πράγματα, καινούρια και πρωτόκουστα.*

2. Έργο των φρουρών ήταν η τάξη και η ασφάλεια στον Ναό. Τους είχαν στείλει να συλλάβουν τον Ιησού. Αυτοί όμως επέστρεψαν άπρακτοι και γοητευμένοι από τη διδασκαλία του.

3. Οι παραβολές του Χριστού

α. Τι είναι και τι φανερώνουν; Οι παραβολές του είναι πολλών ειδών. Σε αυτό το κεφάλαιο θα μελετήσουμε κάποιες από τις σημαντικότερες. Αυτές είναι διηγήσεις φτιαχτών ιστοριών από την καθημερινή ζωή, όμως ασυνήθιστες, παράξενες και μοναδικές. Τόσο αυτές όσο και όλες οι παραβολές φανερώνουν, με παραστατικό και εντυπωσιακό τρόπο η καθεμιά, κάτι ξεχωριστό για τη Βασιλεία του Θεού. Όποιοι τις ακούν ή τις μελετούν καταλαβαίνουν τι αυτές είναι και πόσο αξίζουν για την αληθινή ζωή των ανθρώπων. Έτσι γίνονται αφορμή να σκεφτούν, να προβληματιστούν και να πάρουν θέση.

β. Γιατί ο Ιησούς δίδασκε με αυτές;

- Αυτός ήταν τότε ο καλύτερος τρόπος για να διδάξει τις νέες, πρωτόκουστες και ανατρεπτικές αλήθειες ζωής της Βασιλείας του Θεού. Άλλωστε με παραβολές δίδασκαν και οι Ισραηλίτες ραβίνοι τότε.
- Με τις παραβολές μπορούσαν να τον καταλάβουν όλοι. Ενώ αφηρημένα και θεωρητικά πράγματα ήταν - και είναι πάντοτε - μόνον για λίγους.
- Οι παραβολές με τις αλήθειες που φανέρωναν χαράζονταν βαθιά μέσα τους και τις θυμόνταν πάντοτε. Ο Ιησούς ήταν πρωτότυπος και ασυναγώνιστος αφηγητής παραβολών. Οι επιστήμονες ερευνητές των Ευαγγελίων επισημαίνουν ότι τουλάχιστον το 1/3 της διδασκαλίας του είναι με παραβολές.

Επεξεργασία

1. Θυμάστε κάποιον δάσκαλο ή δασκάλα που είχατε στα σχολικά σας χρόνια μέχρι τώρα και σας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση; Τι ήταν αυτό που σας κάνει να τον/την θυμάστε;
2. Με βάση τις πληροφορίες που μας δίνει το κείμενο α' περιγράψτε ποια χαρακτηριστικά είχε ο Ιησούς ως δάσκαλος (βλ. και Ερμ. 1).

Ο Χριστός διδάσκει,
Σαλβαντόρ Νταλί

Εργασία

Βρείτε έναν ενδιαφέροντα μύθο του Αισώπου και προσπαθήστε να ανακαλύψετε, και με τη βοήθεια του/της Φιλολόγου σας, τα κοινά στοιχεία και τις διαφορές ανάμεσα στον μύθο και στην παραβολή.

3. Στο κείμενο β' έχουμε μια μικρή παραβολή του Ιησού. Διαβάστε την προσεκτικά και προσπαθήστε να απαντήσετε:
 - Με ποια αφορμή είπε ο Χριστός την παραβολή αυτή;
 - Ποια αλήθεια για την καινούργια ανθρωπότητα φανερώνει;
 - Γιατί η παραβολή είναι κατανοητή από όλους;
4. Μπορείτε τώρα να περιγράψετε με δικά σας λόγια τι είναι και τι κάνει μια παραβολή; (βλ. και Ερμ. 3)

Δύο μικρές παραβολές

1. Ο κρυμμένος θησαυρός

“Η Βασιλεία των ουρανών μοιάζει επίσης με θησαυρό κρυμμένο σε χωράφι, που τον βρήκε ένας άνθρωπος και τον έκρυψε, κι όλος χαρά πάει και πουλάει όλα όσα έχει κι αγοράζει εκείνο το χωράφι”.

2. Το πανάκριβο μαργαριτάρι

“Η Βασιλεία των ουρανών μοιάζει με έναν έμπορο, που ζητούσε να βρει όμορφα μαργαριτάρια. Κι όταν βρήκε ένα πανάκριβο μαργαριτάρι, πήγε και πούλησε όλα όσα είχε και το αγόρασε”.

Μτ 13, 44-46

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Ο Ιησούς ως δάσκαλος αναζητούσε τους ανθρώπους περιοδεύοντας. Τους μιλούσε για τη Βασιλεία του Θεού στη γλώσσα που καταλάβαιναν.
- Οι αλήθειες ζωής που δίδασκε εντυπωσίαζαν, άγγιζαν την ύπαρξή τους και προκαλούσαν αλλαγές στη ζωή τους.
- Ιδιαίτερα με τις παραβολές του φανέρωσε πολύ παραστατικά νέες και μοναδικές αλήθειες για τον Θεό, τον συνάνθρωπο και την αγάπη.

14. Η παραβολή του σπλαχνικού πατέρα (παραβολή του “ασώτου υιού”): Η απέραντη αγάπη του Θεού για όλους

Γιατί αυτή η παραβολή θεωρείται μοναδικού μεγαλείου; Τι για πρώτη φορά και για πάντα - με τρόπο παραστατικό, συγκινητικό και αξέχαστο - φανέρωσε ο Ιησούς για τον Θεό; Γιατί είναι και σήμερα επίκαιρη; Θα τη μελετήσουμε σε βάθος. Έτσι θα απαντήσουμε στα πιο πάνω ερωτήματα. Και τότε ίσως συμφωνήσουμε με όσους υποστηρίζουν ότι η παραβολή αυτή εκφράζει όλο το Ευαγγέλιο.

- Λκ 15, 1 *Όλοι οι τελώνες¹ και οι αμαρτωλοί συνήθιζαν να πλησιάζουν τον Ιησού και να τον ακούνε.*
- 2 *Οι Φαρισαίοι και οι γραμματείς διαμαρτύρονταν κι έλεγαν ότι αυτός δέχεται αμαρτωλούς και τρώει μαζί τους.*
- 3 *Εκείνος τότε τους είπε την ακόλουθη παραβολή:*
- 11 *... “Κάποιος άνθρωπος είχε δύο γιους.*
- 12 *Ο μικρότερος από αυτούς είπε στον πατέρα του: ‘Πατέρα, δώσε μου το μερίδιο της περιουσίας² που μου αναλογεί’. Κι εκείνος τους μοίρασε την περιουσία.*
- 13 *Ύστερα από λίγες μέρες ο μικρότερος γιος ταμάζεψε όλα κι έφυγε σε χώρα μακρινή. Εκεί σκόρπισε την περιουσία του κάνοντας άσωτη ζωή.*
- 14 *Όταν τα ξόδεψε όλα, έτυχε να πέσει μεγάλη πείνα στη χώρα εκείνη, κι άρχισε κι αυτός να στερείται.*
- 15 *Πήγε κι έγινε εργάτης σε έναν από τους πολίτες εκείνης της χώρας, ο οποίος τον έστειλε στα χωράφια του να βόσκει χοίρους³.*
- 16 *Έφτασε στο σημείο να θέλει να χορτάσει με τα ξυλοκέρατα που έτρωγαν οι χοίροι, και κανένας δεν του ‘δινε.*
- 17 *Τελικά συνήλθε και είπε: ‘Πόσοι εργάτες του πατέρα μου έχουν περίσσιο ψωμί, κι εγώ εδώ πεθαίνω της πείνας!*
- 18 *Θα σηκωθώ και θα πάω στον πατέρα μου και θα του πω: ‘Πατέρα, αμάρτησα στον Θεό και σ’ εσένα:*
- 19 *δεν είμαι άξιος πια να λέγομαι γιος σου, κάνε με σαν έναν από τους εργάτες σου’.*
- 20 *Σηκώθηκε λοιπόν και ξεκίνησε να πάει στον πατέρα του. Ενώ ήταν ακόμη μακριά, τον είδε ο*

Η επιστροφή του χαμένου γιού,
Ρέμπραντ (1606-69)

πατέρας του, τον σπλαχνίστηκε, έτρεξε, τον αγκάλιασε σφιχτά και τον καταφιλούσε⁴.

- 21 *Τότε ο γιος του τού είπε: 'Πατέρα, αμάρτησα στον Θεό και σ' εσένα και δεν αξίζω να λέγομαι παιδί σου'.*
- 22 *Ο πατέρας όμως γύρισε στους δούλους του και τους είπε: 'Βγάλτε γρήγορα την καλύτερη στολή και ντύστε τον· φορέστε του δαχτυλίδι στο χέρι και δώστε του υποδήματα.*
- 23 *Φέρτε το καλοθρεμμένο μοσχάρι και σφάζτε το να φάμε και να ευχαριστηθούμε,*
- 24 **γιατί αυτός ο γιος μου ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε'.**
Έτσι άρχισαν να διασκεδάζουν χαρούμενοι.
- 25 *Ο μεγαλύτερος γιος του βρισκόταν στο χωράφι. Καθώς λοιπόν ερχόταν και πλησίαζε στο σπίτι, άκουσε μουσικές και χορούς.*
- 26 *Φώναξε έναν από τους υπηρέτες και ρώτησε να μάθει τι συμβαίνει.*
- 27 *Εκείνος του είπε: 'Γύρισε ο αδερφός σου, κι ο πατέρας σου έσφαξε το καλοθρεμμένο μοσχάρι, γιατί του ήρθε πίσω γερός'.*
- 28 *Αυτός τότε θύμωσε και δεν ήθελε να μπει μέσα. Βγήκε ο πατέρας του και τον παρακαλούσε,*
- 29 *εκείνος όμως αποκρίθηκε στον πατέρα του: 'Εγώ τόσα χρόνια σου δουλεύω και ποτέ δεν παράκουσα διαταγή σου· κι όμως σ' εμένα δεν έδωσες ποτέ ένα κατσίκι για να διασκεδάσω με τους φίλους μου.*
- 30 *Όταν όμως ήρθε αυτός ο γιος σου, που κατασπατάλησε την περιουσία σου με πόρνες, έσφαξες για χάρη του το καλοθρεμμένο μοσχάρι'.*
- 31 *Κι ο πατέρας του τού είπε: 'Παιδί μου, εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου και όλα τα δικά μου είναι και δικά σου.*
- 32 **Έπρεπε όμως να χαρούμε και να ευχαριστηθούμε, γιατί ο αδερφός σου αυτός ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε'".**

*Ο σπλαχνικός πατέρας,
του Sieger Koder (Ζήγκερ Κέντερ)*

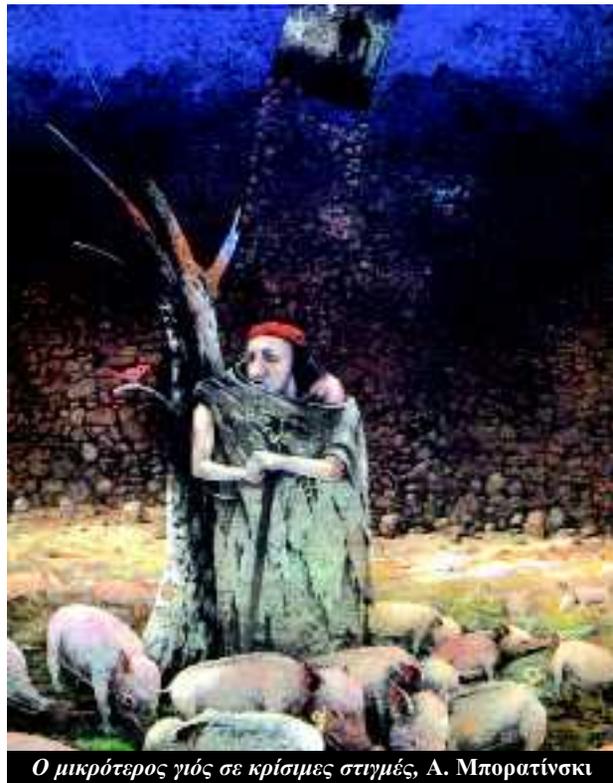
1. Οι **τελώνες** ήταν εισπράκτορες εισφορών σε συνοριακούς σταθμούς. Για την ευκολία τους οι Ρωμαίοι ή οι Ισραηλίτες ηγεμόνες νοίκιαζαν σε ενδιαφερόμενους τα τελωνεία τους. Αυτοί μάζευαν τους φόρους των συμπατριωτών τους για λογαριασμό των Ρωμαίων και των ηγεμόνων. Εκτός όμως από τα υποχρεωτικά εισέπρατταν επιπλέον ποσά για τον εαυτό τους, και φυσικά θησαύριζαν. Ο λαός τους θεωρούσε προδότες, εκμεταλλευτές και αρχαμαρτωλούς. Γι' αυτό και τους περιφρονούσε, τους σιχαινόταν και τους μισούσε βαθιά.

2. Πουθενά δεν φαίνεται να ζητά ο μικρότερος γιος με τρόπο απαιτητικό το μερίδιο της περιουσίας που του αναλογούσε. Παρακάλεσε τον πατέρα του, και αυτός του έκανε τη χάρη. Κατά το τότε κληρονομικό δίκαιο, ο μεγαλύτερος γιος κληρονομούσε τα 2/3 της πατρικής περιουσίας. Το υπόλοιπο 1/3 μοιραζόταν στους υπόλοιπους γιους σε ίσα μερίδια. (Οι κόρες δεν κληρονομούσαν τίποτε). Με αυτή την ελάχιστη κληρονομιά δύσκολα μπορούσαν αυτοί οι γιοι να τα βγάλουν πέρα. Γι' αυτό οι περισσότεροι νέοι τότε αναγκάζονταν να μεταναστεύουν για μια καλύτερη ζωή. Στη χώρα ζούσαν τότε κάπου 1,5 - 2 εκατομ. Ισραηλίτες, ενώ σε χώρες εκτός αυτής 4 - 6 εκατομ. (βλ. μάθ. 1, 2).

3. Τα **γουρούνια** θεωρούνταν τότε από τους Ισραηλίτες ακάθαρτα ζώα και δεν επιτρεπόταν να τα τρώνε. Η χοιροτροφία ήταν λαθραία επιχείρηση και οι χοιροτρόφοι και χοιροβοσκοί αντιμετωπιζόνταν με περιφρόνηση. Χοιροβοσκός, και μάλιστα στην υπηρεσία αλλοεθνούς και αλλόθρησκου αφεντικού, όπως στην περίπτωση του μικρού γιου, σήμαινε μεγάλο κατόντημα.

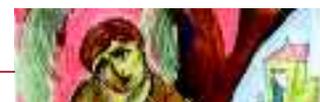
4. Η υποδοχή του μικρότερου γιου **από τον πατέρα** του, με τις **συγκινητικές εκδηλώσεις** του, ήταν για τα μέτρα

της συμπεριφοράς τότε κάτι το εντελώς ασυνήθιστο και όχι αξιοπρεπές για πατέρα, και μάλιστα γαιοκτήμονα. Οι εντολές του προς τους δούλους για τη γιορτή και τα γεμάτα χαρά λόγια του δείχνουν ότι δίνει ξανά στον χαμένο γιο του, που επέστρεψε, τη θέση που είχε πρώτα: στην καρδιά του, στην οικογένεια, στην διαχείριση της περιουσίας και στις κοινωνικές σχέσεις.

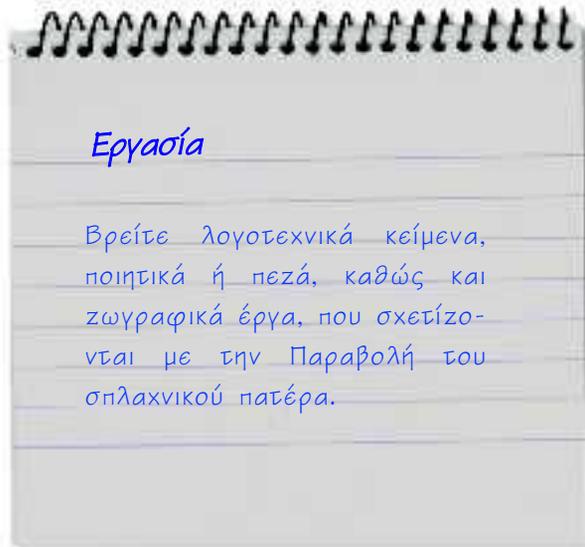
Ο μικρότερος γιός σε κρίσιμες στιγμές, Α. Μπορατίνσκι

Επεξεργασία

1. Προσέξτε τους 3 πρώτους στίχους και εξηγήστε για ποιον λόγο ο Ιησούς είπε την παραβολή αυτή.
2. Ο μικρός γιος έφυγε από το σπίτι. Στην ξενιτιά η ζωή του είχε περιπέτειες. Ποιο νομίζετε ήταν το λάθος του; (βλ. και Ερμ. 2 και 3)
3. Τι έκανε τον μικρό γιο να πάρει την απόφαση να επιστρέψει;
4. Διαβάστε τη σκηνή της επιστροφής και υποδοχής του μικρού γιου (στ. 20-24). Υπογραμμίστε λέξεις και φράσεις που δείχνουν τη συμπεριφορά του πατέρα του. Αξιολογήστε την και προσπαθήστε να την εξηγήσετε.
5. Παρακολουθήστε τη συμπεριφορά του μεγαλύτερου γιου, όταν επιστρέφει ο μικρότερος αδερφός του (στ. 25-32). Την δικαιολογείτε; Αν όχι, τότε ποιο ήταν το δικό του λάθος;
6. Υπογραμμίστε τα λόγια του πατέρα, που δείχνουν τη συμπεριφορά του προς τον μεγαλύτερο γιο. Αξιολογήστε την.
7. Με βάση την επεξεργασία όλης της διήγησης καταλαβαίνετε τώρα γιατί ο πατέρας θεωρείται το κεντρικό πρόσωπο της παραβολής; Εξηγήστε το.
8. Η παραβολή αυτή φανέρωσε ποιος είναι ο αληθινός Θεός. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτού του Θεού; (Σημειώστε τα στο τετράδιο σας: βλ. και κείμενο Ν. Καβάσιλα).

9. Ποια απάντηση έδωσε ο Ιησούς στη διαμαρτυρία των Φαρισαίων με την παραβολή αυτή; Τι τους καλεί να πράξουν και οι ίδιοι;
10. Αυτή την “παραβολή του σπλαχνικού πατέρα” πολλοί την ονομάζουν “παραβολή του ασώτου υιού”. Ποια από τις δύο ονομασίες θεωρείτε ως πιο εύστοχη, και γιατί;

Ο αλλιώτικος Θεός

Ο Θεός είναι:

*πιο στοργικός από κάθε φίλο,
πιο δίκαιος από κάθε κυβερνήτη,
πιο τρυφερός από κάθε πατέρα,
πιο πολύ μέλος μας από όσο τα ίδια μας τα μέλη,
πιο αναγκαίος σε μας από την ίδια την καρδιά μας.*

Νικόλαος Καβάσιλας
μεγάλος θεολόγος του 14ου αι.

Συμμετοχή

*Να μετέχετε στη χαρά
όσων χαίρονται
και στη λύπη
όσων λυπούνται*

Ρωμ 12, 15

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Κεντρική μορφή της παραβολής είναι ο πατέρας σε σχέση προς όσα κάνει για τους δύο γιους.
- Με τη μορφή του πατέρα ο Ιησούς φανέρωσε παραστατικά ποιος και πώς είναι ο αληθινός Θεός: Αγαπά απέραντα όλους, παραμένει σπλαχνικός προς όλους, και με τον τρόπο που ο καθένας έχει ανάγκη.
- Σε αυτόν τον Θεό στηρίζονται, για να μετανοήσουν αληθινά και να διορθωθούν, όσοι παίρνουν λάθος δρόμο στη ζωή τους, καθώς και όσοι από λάθος εκτίμηση νομίζουν ότι είναι εντάξει.

15. Η παραβολή του σπλαχνικού Σαμαρείτη: Ο πλησίον μας και εμείς

Με την παραβολή του σπλαχνικού πατέρα ξεκαθαρίστηκε για ποιον Θεό μιλάμε και γιατί αξίζει να τον αγαπάμε. Με το συνάνθρωπο όμως τι γίνεται; Και μάλιστα με τους συνανθρώπους μας εκείνους που μας είναι ξένοι, μας εχθρεύονται, μας βλάπτουν ή μας είναι αδιάφοροι; Δικαιούνται κι αυτοί την αγάπη και το ενδιαφέρον μας; Αγάπη αδιακρίτως προς κάθε άνθρωπο; Κι αυτό γιατί; Είναι λογικό; Ο Ιησούς με μια συναρπαστική παραβολή ξεκαθάρισε για πάντα το ζήτημα αυτό.

- Λκ 10, 25 *Κάποιος νομοδιδάσκαλος παρουσιάστηκε στον Ιησού και, για να τον φέρει σε δύσκολη θέση, τον ρώτησε: “Διδάσκαλε, τι πρέπει να κάνω για να κερδίσω την αιώνια ζωή;”*
- 26 *Κι ο Ιησούς του είπε: “Ο Νόμος τι γράφει;”*
- 27 *Εκείνος απάντησε: “Να αγαπάς τον Κύριο τον Θεό σου με όλη την καρδιά σου και με όλη την ψυχή σου, με όλη τη δύναμή σου και με όλον τον νου σου και τον πλησίον σου όπως τον εαυτό σου”.*
- 28 *“Πολύ σωστά απάντησες”, του είπε ο Ιησούς: “αυτό κάνε και θα ζήσεις”.*
- 29 *Εκείνος όμως, θέλοντας να δικαιολογήσει τον εαυτό του, είπε στον Ιησού: “Και ποιος είναι ο πλησίον μου¹;”*
- 30 *Πήρε τότε αφορμή ο Ιησούς και είπε: “Κάποιος άνθρωπος, κατεβαίνοντας από τα Ιεροσόλυμα για την Ιεριχώ², έπεσε πάνω σε ληστές. Αυτοί τον ξεγύμνωσαν, τον τραυμάτισαν κι έφυγαν παρατώντας τον μισοπεθαμένο.*
- 31 *Έτυχε να κατεβαίνει από κείνον τον δρόμο και κάποιος ιερέας³, ο οποίος, παρ’ όλο που τον είδε, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία.*
- 32 *Το ίδιο και κάποιος λευίτης⁴, που περνούσε από κείνο το μέρος: κι αυτός, παρ’ όλο που τον είδε, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία.*
- 33 *Κάποιος όμως Σαμαρείτης,⁵ που ταξίδευε, ήρθε προς το μέρος του, τον είδε και τον σπλαχνίστηκε.*
- 34 *Πήγε κοντά του, άλειψε τις πληγές του με λάδι και κρασί⁶ και τις έδεσε καλά. Μάλιστα τον ανέβασε στο δικό του ζώο, τον οδήγησε στο πανδοχείο και φρόντισε γι’ αυτόν.*
- 35 *Την άλλη μέρα φεύγοντας έβγαλε κι έδωσε στον πανδοχέα δύο δηνάρια⁷ και του είπε: ‘Φρόντισέ τον, και ό,τι παραπάνω ζοδέψεις, εγώ όταν ξαναπεράσω θα σε πληρώσω’.*
- 36 *Ποιος λοιπόν από αυτούς τους τρεις, κατά τη γνώμη σου, έγινε ‘πλησίον’ εκείνου που έπεσε στους ληστές;”*
- 37 *Κι εκείνος απάντησε: “Αυτός που έμπρακτα έδειξε ευσπλαχνία”. Τότε ο Ιησούς του είπε: “Πήγαινε, και να κάνεις και σύ το ίδιο”.*

Ο σπλαχνικός Σαμαρείτης,
Ζωρς Ρουώ (Rouault, 1871-1958)

1. Ο **πλησίον** είναι ο κοντινός, ο συνάνθρωπος (που τον αγαπώ, τον εμπιστεύομαι, ενδιαφέρομαι γι' αυτόν και τον συμπαραστέκομαι). Για τους Ισραηλίτες τότε στους **πλησίον** ανήκαν: γονείς, αδέρφια, συγγενείς, φίλοι, γνωστοί, μέλη της φυλής, ομοεθνεείς, ομόπιστοι, γείτονες, συμπατριώτες. Στους **μη πλησίον**: αλλοδαποί, εχθροί (ιδιαίτερα οι Ρωμαίοι), αλλόπιστοι (ιδιαίτερα οι ειδωολάτρες), σχισματικοί (ιδιαίτερα οι Σαμαρείτες), αρνητές της πίστης (αποστάτες). Οι Φαρισαίοι πρόσθεταν σε αυτούς: τους τελώνες, τους αμαρτωλούς και τον αγράμματο "όγλο", που δεν γνώριζε τις Άγιες Γραφές.

2. Γύρω στα 27 χλμ. ΒΑ της Ιερουσαλήμ βρίσκεται η **Ιεριχώ** (βλ. χάρτη). Στον δρόμο προς τα εκεί υπήρχαν σημεία ερημικά με κατηφοριές και βράχια (βλ. φωτ.). Σε αυτά είχαν τα καταφύγια και τα ορμητήριά τους οι ληστές. Στην Ιεριχώ έκαναν την τελευταία τους στάση οι

προσκυνητές από την Γαλιλαία και την Περαία, που κατέβαιναν για το Πάσχα στην Ιερουσαλήμ.

3. Οι **ιερείς** ήταν απόγονοι του Ααρών, αδελφού του Μωσή. Υπηρετούσαν στον Ναό των Ιεροσολύμων με τη σειρά τους για μια εβδομάδα. Καθημερινά τους καθήκοντα: προσφορά θυσιών και προσευχές για απαλλαγή των πιστών από αμαρτίες και από κακές δυνάμεις.

4. Οι **λευίτες** προέρχονταν από τη φυλή Λεβί. Βοηθούσαν τους ιερείς ως μουσικοί, θυρωροί και φρουροί του Ναού. Ήταν υπεύθυνοι για την τάξη και την καθαριότητά του. Αυτός που τον κακοποίησαν οι ληστές ήταν **Ιουδαίος** συμπατριώτης τους. Και οι δύο έπρεπε να τον φροντίσουν ως πλησίον τους, σύμφωνα με τη θεία εντολή.

Σαμαρείτες που προσεύχονται

5. Οι **Σαμαρείτες** ήταν μια ανάμικτη φυλή από Ισραηλίτες, Βαβυλώνιους, Σύρους κ.ά. Το ίδιο και η θρησκεία τους - πάντως με βασικότερα στοιχεία τα ισραηλικά. Γι' αυτό και οι Ισραηλίτες τους θεωρούσαν ως σχισματικούς και όχι γνήσιους πατριώτες. Με τον καιρό ανεξαρτητοποιήθηκαν εθνικά και θρησκευτικά. Θρησκευτικό τους κέντρο ήταν ο ναός τους στο όρος Γαριζίν (βλ. χάρτη). Στα χρόνια του Χριστού το χάσμα ανάμεσα σε αυτούς και στους Ισραηλίτες ήταν αγεφύρωτο και το μίσος μεταξύ τους μεγάλο και άσβεστο.

6. Το **κρασί** χρησίμευε για τον καθαρισμό των πληγών και την προστασία τους από μόλυνση (αποστειρωτικό). Το **λάδι** κρατούσε τις πληγές μαλακές, ώστε να μην ξηραίνονται και προκαλούν πόνο.

7. Τα **δύο δηνάρια** ήταν η αμοιβή ενός εργάτη για τη δουλειά δύο ημερών. Στο πανδοχείο μπορούσε να παραμείνει κάποιος με αυτό το ποσό για ένα δίμηνο.

Επεξεργασία

1. Ποια ήταν η αφορμή, για να πει ο Ιησούς την παραβολή αυτή;
2. Ποια τα πρόσωπα της παραβολής; Τι τα συνδέει και τι τα χωρίζει μεταξύ τους στην αρχή της διήγησης; (βλ. Ερμ. 3, 4 και 5)
3. Υπογραμμίστε στο κείμενο τις φράσεις που δείχνουν τη συμπεριφορά του Σαμαρείτη.
4. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της αγάπης που έδειξε ο Σαμαρείτης προς τον πληγωμένο Ιουδαίο;
5. Γιατί ο Χριστός στην παραβολή αυτή διαλέγει έναν Σαμαρείτη και τον προβάλλει ως πρότυπο συνανθρώπινης συμπεριφοράς στην καινούρια ανθρωπότητα;
6. Ποια απάντηση δίνει ο Ιησούς στον νομοδιδάσκαλο στο τέλος της παραβολής; Ποιες αντιλήψεις του ζητά να ξεπεράσει και τι τον προτρέπει να πράττει ο ίδιος;

Εργασία

- α. Ο σύγχρονος αμερικανός θεολόγος Τζόζεφ Φλέτσερ είπε:
"Αντίθετο της αγάπης δεν είναι το μίσος αλλά η αδιαφορία".
Βρείτε παραδείγματα από εφημερίδες και περιοδικά, που να δείχνουν σημερινές συμπεριφορές αδιαφορίας απέναντι σε συνανθρώπους μας που βρίσκονται σε ανάγκη.
- β. Χωριστείτε σε ομάδες και φέρτε πληροφορίες για το έργο των παρακάτω Οργανώσεων που δρουν σε όλον τον κόσμο ως σύγχρονοι συλλογικοί Σαμαρείτες:
Ερυθρός Σταυρός - Διεθνής Αμνηστία - Γιατροί χωρίς σύνορα - Unicef - Actionaid - Γιατροί του κόσμου.
- γ. Φέρτε από την ενορία σας ή ενορίες της περιοχής σας πληροφορίες για φιλανθρωπικά έργα εμπνευσμένα από την παραβολή του σπλαχνικού Σαμαρείτη.
- δ. Συζητήστε και σχολιάστε με τον/την καθηγητή/τρια των Καλλιτεχνικών τα δύο εικαστικά έργα αυτού του μαθήματος.

Πρώτη η αγάπη

*Θα μείνουν τελικά για πάντα αυτά τα τρία:
Η πίστη, η ελπίδα κι η αγάπη.
Και απ' αυτά, το πιο σπουδαίο είναι η αγάπη.*

A Κορ 13,13

*... το πιο καθαρό πράγμα, λοιπόν, της δημιουργίας
δεν είναι το λυκόφως,
ούτε ο ουρανός που καθρεφτίζεται μες το ποτάμι,
ούτε ο ήλιος πάνω στις μηλιές τ' άνθη.
Είναι η αγάπη.*

Νικηφόρος Βρεττάκος

Ο σπλαχνικός Σαμαρείτης, ξυλογραφία, 1963,
του Walter Haddank (Βάλτερ Χάπντανκ)

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Πάντοτε οι άνθρωποι έκαναν και κάνουν διακρίσεις μεταξύ τους: κατά φυλή, εθνικότητα, θρησκεία, κοινωνική τάξη κ.ά. Και ανάλογα με αυτές συμπεριφέρονται υπέρ ή εναντίον των άλλων.
- Ο Ιησούς με την παραβολή του σπλαχνικού Σαμαρείτη ανέτρεψε αυτές τις διακρίσεις και διδάξε να βλέπουμε με ευαισθησία τον κάθε άνθρωπο, ιδιαίτερα όταν βρίσκεται σε ανάγκη, και να προσφέρουμε έμπρακτη αγάπη.
- Έτσι φανερώθηκε ζωντανά και παραστατικά ότι οι άνθρωποι, που ζουν κατά το πνεύμα της Βασιλείας του Θεού, μπορούν να γίνουν μια κοινωνία έμπρακτης αγάπης από όλους προς όλους, χωρίς διακρίσεις.

16. Η παραβολή της τελικής κρίσης: Πώς αξιολογούνται οι άνθρωποι στη Βασιλεία του Θεού

Συχνά αναρωτιούνται οι άνθρωποι: Τι δίνει στη ζωή ποιότητα και αξία; Τι την κάνει προβληματική και την υποβαθμίζει; Τα λόγια ή οι πράξεις; Μόνο οι πράξεις ή και οι παραλείψεις; Υπάρχει κάποιο δοκιμασμένο κριτήριο ή μέτρο, για να μετράμε την παντοτινή ποιότητα και αξία της ζωής; Αυτό το βρίσκουμε στην παρακάτω παραβολή¹ του Χριστού.

- Μτ 25, 31 *“Όταν θα έρθει ο φιλόανθρωπος Κριτής με όλη του τη μεγαλοπρέπεια, και θα τον συνοδεύουν όλοι οι άγιοι άγγελοι², θα καθίσει στον... θρόνο του.*
- 32 *Τότε θα συγκεντρωθούν μπροστά του όλα τα έθνη, και θα τους ξεχωρίσει όπως ξεχωρίζει ο βοσκός τα πρόβατα από τα κατσίκια.*
- 33 *Τα πρόβατα θα τα τοποθετήσει στα δεξιά του και τα κατσίκια στα αριστερά³ του.*
- 34 *Θα πει τότε... σε αυτούς που βρίσκονται δεξιά του: ‘Ελάτε, οι ευλογημένοι από τον Πατέρα μου, κληρονομήστε τη Βασιλεία που σας έχει ετοιμαστεί απ’ την αρχή του κόσμου.*
- 35 ***Γιατί πείνασα και μου δώσατε να φάω,
δίψασα και μου δώσατε να πιω,
ήμουν ξένος και με περιμαζέψατε⁴,
γυμνός και με ντύσατε,
άρρωστος και μ’ επισκεφτήκατε,
φυλακισμένος κι ήρθατε να με δείτε’.***
- 37 *Τότε θα του απαντήσουν οι άνθρωποι του Θεού: ‘Κύριε, πότε σε είδαμε να πεινάς και σε θρέψαμε ή να διψάς και σου δώσαμε να πιεις;*
- 38 *Πότε σε είδαμε ξένον και σε περιμαζέψαμε ή γυμνόν και σε ντύσαμε;*
- 39 *Πότε σε είδαμε άρρωστον ή φυλακισμένον κι ήρθαμε να σε δούμε;’*
- 40 *Και... θα τους απαντήσει:*
***‘Σας βεβαιώνω πως αφού τα κάνατε αυτά
για έναν από αυτούς τους ασήμαντους αδερφούς μου,
τα κάνατε για μένα’.***
- 41 *Ύστερα θα πει και σε αυτούς που βρίσκονται αριστερά του: ‘Φύγετε από μπροστά μου... πηγαίνετε στην αιώνια φωτιά⁵ που έχει ετοιμαστεί για τον διάβολο και τους δικούς του⁶.*
- 42 ***Γιατί πείνασα και δεν μου δώσατε να φάω,
δίψασα και δεν μου δώσατε να πιω·
ήμουν ξένος και δεν με περιμαζέψατε,
γυμνός και δεν με ντύσατε,
άρρωστος και φυλακισμένος και δεν ήρθατε να με δείτε’.***
- 44 *Τότε θα του απαντήσουν και αυτοί: ‘Κύριε, πότε σε είδαμε πεινασμένον ή διψασμένον ή ξένον ή γυμνόν ή άρρωστον ή φυλακισμένον και δεν σε υπηρετήσαμε;’*
- 45 *Και θα τους απαντήσει:*
***‘Σας βεβαιώνω πως αφού δεν τα κάνατε αυτά
για έναν από αυτούς τους ασήμαντους αδερφούς μου,
δεν τα κάνατε ούτε για μένα’.***
- 46 *Κι αυτοί θα πάνε στην αιώνια τιμωρία⁵, ενώ οι δίκαιοι στην αιώνια ζωή”.*

1. Πρόκειται για **παραβολική διήγηση**, με παραδείγματα και παραστατικές εικόνες από την ποιμενική, δικαστική και πολιτική ζωή.

2. **Αγγέλους** συναντήσαμε και στα μαθήματα για τον Ευαγγελισμό και για τη Γέννηση. Η χριστιανική διδασκαλία δέχεται ότι πρόκειται για υπάρξεις πνευματικές. Ο Θεός τούς δημιούργησε πριν από τους ανθρώπους. Η δύναμη και η γνώση τους είναι ανώτερες των ανθρώπων. Ελεύθερα επέλεξαν να μείνουν αιώνια κοντά στον Θεό. Είναι προστάτες και βοηθοί των ανθρώπων.

3. **Δεξιά**, κατά τις αρχαίες αντιλήψεις, ήταν η τιμητική θέση στο πλάι των αξιωματούχων, ενώ **αριστερά** η δεύτερη και λιγότερο τιμητική ή εντελώς υποτιμητική θέση. Αυτή η διάκριση ίσχυε και για τα δεξιά και για τα αριστερά μέλη του σώματος.

Οι ψυχές στο χέρι του Θεού.
Τοιχογραφία από τη μονή Ρεσάβ της Σερβίας, 15ος αι.

4. Οι **ξένοι** και οι **περαστικοί** στον τότε ισραηλιτικό κόσμο συχνά ήταν ανυπεράσπιστοι και αντιμετώπιζονταν εχθρικά και με καχυποψία.

5. Οι λέξεις **φωτιά** και **τιμωρία** δεν έχουν σημασία κυριολεκτική. Σημαίνουν τον πόνο και τη δυστυχία που θα αισθάνονται όσοι και όσες από δικό τους φταιξίμο θα έχουν χάσει τη θέση τους κοντά στον Θεό της αγάπης μαζί με τους ανθρώπους της αγάπης.

6. Με αρχηγό τον **διάβολο** (ή **σατανά**) οι δαίμονες θεωρούνται ως **άγγελοι** που κάποια στιγμή - πριν από την πτώση των ανθρώπων - διάλεξαν ελεύθερα να μην είναι μαζί με τον Θεό. Η Αγία Γραφή αναφέρει γι' αυτούς ότι με πανούργους τρόπους προσπαθούν να κατα-

στρέψουν τις αγαθές σχέσεις των ανθρώπων με τον Θεό.

Επεξεργασία

1. Κάποιοι νομίζουν ότι η τελική κρίση θα γίνει ακριβώς όπως περιγράφεται στο ευαγγελικό κείμενο. Διαβάζοντας όμως τα Ερμ. 1, 2, 3, 5 και 6 και γνωρίζοντας τι είναι οι παραβολές, εξηγήστε γιατί η παραπάνω αντίληψη δεν είναι σωστή.
2. Το ζητούμενο στην παραβολή είναι να βρεθεί το **κριτήριο**, σύμφωνα με το οποίο εκτιμάται αν η ζωή των ανθρώπων αξίζει ή όχι. Υπογραμμίστε στο κείμενο τα λόγια στα οποία το βρίσκουμε.
3. Πολλοί πιστεύουν ότι ο Θεός θα ανταμείψει τους δίκαιους και θα τιμωρήσει τους άδικους στην τελική κρίση. Με βάση το κριτήριο που μας δίνει η παραβολή, καθώς και τα λόγια του αγίου Ιωάννη του Δαμασκηνού, μπορείτε να τους εξηγήσετε γιατί ο Θεός δεν τιμωρεί και δεν αμείβει κανέναν;

Δεν είναι τιμωρός

“Και τούτο οφείλουμε να ξέρουμε
ότι ο Θεός δεν θα τιμωρήσει κανέναν στο μέλλον,
αλλά ο καθένας κάνει τον εαυτό του ικανό
να συμμετέχει στη ζωή του Θεού.
Όμως η συμμετοχή στη ζωή του Θεού είναι απόλαυση,
ενώ η απόσταση απ’ Αυτόν κόλαση”.

Ιωάννης Δαμασκηνός
μεγάλος Πατέρας της Εκκλησίας (675-749)

πείνασα...

δίψασα...

ήμουν ξένος...

ήμουν γυμνός...

άρρωστος...

φυλακισμένος...

Εργασία

α. Συζητήστε με τον διπλανό σας και γράψτε δυο παραδείγματα σαν αυτά που χρησιμοποιεί ο Χριστός στην παραβολή, που να δείχνουν τι κάνουμε ή τι δεν κάνουμε σήμερα σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη.

β. Διαβάστε το κείμενο του Ραούλ Φολλερώ. Βρείτε παραδείγματα από τη σχολική ζωή για το πώς θα μπορούσατε να γεμίσετε τα "άδεια χέρια".

Τα χέρια τ' αδειανά

Είδα αυτό το όνειρο:

Ένας άνθρωπος παρουσιαζόταν στο κριτήριο του Κυρίου: "Κοίταξε, Θεέ μου", του έλεγε: "τήρησα τον νόμο σου", δεν έκανα τίποτε το αισχρό, κακό ή αντίθρησκο.

Κύριε, τα χέρια μου είναι καθαρά".

- *"Ασφαλώς, ασφαλώς", του απαντούσε ο καλός Θεός... "αλλά είναι άδεια".*

Ραούλ Φολλερώ

Γάλλος ανθρωπιστής
και ιεραπόστολος του 20ού αι.

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Κατά τη διδασκαλία του Χριστού στον καινούριο τρόπο ζωής, που ο ίδιος φανέρωσε και προέβαλε, ισχύει ένα κριτήριο για την αξία της ζωής των ανθρώπων. Με αυτό θα κριθούν κάποτε οι πράξεις όλων.
- Αυτό είναι η έμπρακτη εκδήλωση αγάπης ή η παράλειψή της. Αυτό κρίνει αποφασιστικά τον καθένα για τώρα και για πάντα.
- Το να είναι κάποιος κοντά στον Θεό ή μακριά του, είναι συνέπεια των καλών ή κακών επιλογών και πράξεων ή παραλείψεών του προς τους συνανθρώπους. Ο Θεός κανέναν δεν αμείβει και κανέναν δεν τιμωρεί. Όλους τους θέλει κοντά του.

17. Ο Ιησούς υπερασπίστηκε και εξύψωσε τις γυναίκες και τα παιδιά¹ στην καινούρια ανθρωπότητα

Η θέση των γυναικών και των παιδιών στην οικογένεια και την κοινωνία στα χρόνια του Χριστού ήταν πολύ υποτιμητική. Με συγκεκριμένα λόγια και πράξεις του ο Ιησούς άνοιξε πρωτοποριακά τον δρόμο, για να αλλάξει η απαράδεκτη κατάσταση. Από τότε μέχρι σήμερα έγιναν αρκετά για βελτίωση της θέσης τους. Απομένει όμως να γίνουν ακόμη πάρα πολλά, για να λυθεί ικανοποιητικά - γιατί όχι οριστικά; - το πρόβλημα.

α'

- Ιω 8, 3 Τότε² οι δάσκαλοι του Νόμου και οι Φαρισαίοι έφεραν μια γυναίκα που την είχαν συλλάβει για προσβολή της συζυγικής τιμής (μοιχεία)· την έβαλαν στη μέση
4 και του είπαν: “Διδάσκαλε, αυτή τη γυναίκα την έπιασαν επ’ αυτοφώρω να διαπράττει μοιχεία.
5 Ο Μωυσής στον Νόμο μάς έχει δώσει εντολή να λιθοβολούμε³ τέτοιου είδους γυναίκες· εσύ τι γνώμη έχεις;”
6 Αυτό το έλεγαν για να του στήσουν παγίδα, ώστε να βρουν κάποια κατηγορία εναντίον του. Ο Ιησούς τότε έσκυψε κάτω και με το δάχτυλο έγραφε στο χώμα.
7 Καθώς όμως επέμεναν να τον ρωτούν, σηκώθηκε πάνω και τους είπε: “Όποιος ανάμεσά σας είναι αναμάρτητος ας ρίξει πρώτος πέτρα πάνω της”.
8 Κι έσκυψε πάλι κάτω κι έγραφε στο χώμα.
9 Αυτοί όμως, όταν άκουσαν την απάντηση, άρχισαν - με πρώτους τους γεροντότερους - να φεύγουν ένας ένας, μέχρι και τον τελευταίο, και έμεινε μόνος ο Ιησούς και η γυναίκα στη μέση.
10 Τότε σηκώθηκε όρθιος ο Ιησούς και τη ρώτησε: “Γυναίκα, πού είναι οι κατηγοροί σου; Καθένας δεν σε καταδίκασε;”
11 Εκείνη απάντησε: “Κανένας, Κύριε”. “Ούτε εγώ σε καταδικάζω”, είπε ο Ιησούς: “πήγαινε, κι από δω και πέρα μην αμαρτάνεις πια”.

β'

- Μκ 10, 13 Έφεραν στον Ιησού παιδιά, για να τα ευλογήσει⁴· οι μαθητές όμως μάλωσαν αυτούς που τα έφεραν.
14 Όταν το είδε ο Ιησούς αγανάκτησε και τους είπε: “Αφήστε τα παιδιά να έρχονται σ’ εμένα. Μην τα εμποδίζετε. Γιατί η Βασιλεία του Θεού ανήκει σε ανθρώπους που είναι σαν κι αυτά.
15 Σας διαβεβαιώνω πως όποιος δεν δεχτεί τη Βασιλεία του Θεού σαν παιδί δεν θα μπει σε αυτήν”.
16 Τότε πήρε τα παιδιά στην αγκαλιά του και τα γέμιζε με ευλογίες βάζοντας τα χέρια του πάνω τους.

“Αφετε τα παιδιά...”,
Αγίωγωρ Αστεριάδης

1. Γυναίκες και παιδιά στην τότε ισραηλιτική κοινωνία.

α) Γυναίκες: Η θέση τους ήταν υποβαθμισμένη. Ήταν περιορισμένες στο σπίτι και υποταγμένες στον άντρα τους. Η μαρτυρία τους στα δικαστήρια δεν λαμβανόταν υπόψη. Στον Ναό είχαν δικαίωμα να μπαίνουν μόνον στην ειδική γι' αυτές αυλή· πουθενά αλλού. Οι άντρες απέφευγαν να τις μιλούν στον δρόμο. “Σ’ ευχαριστώ, Θεέ μου, που δεν με έκανες γυναίκα”, προσεύχονταν κάποιοι! Κατά κανόνα αποκλείονταν από την κληρονομιά του πατέρα και του άντρα τους. β) Παιδιά: Θεωρούνταν ως δωρεά και ευλογία Θεού· (οι άτεκνοι γονείς υπέφεραν πολύ). Τα θρησκευτικά και κοινωνικά τους δικαιώματα αναγνωρίζονταν μετά τα 12 χρόνια τους· (βλ. μάθ. 8, Ερμ. 5). Η θέση τους στην κοινωνία ήταν τελευταία, μετά τις γυναίκες και τους δούλους.

2. Εκείνες τις μέρες είχαν τη γιορτή της Σκινοπηγίας.

Την προηγούμενη μέρα, έβδομη και τελευταία της γιορτής, ο Ιησούς είχε διδάξει εντυπωσιακά στον Ναό. Μάλιστα οι αρχιερείς με τους Φαρισαίους είχαν στείλει φρουρούς να τον συλλάβουν. Αυτοί όμως - όπως είδαμε στο μάθ. 13 - επέστρεψαν άπρακτοι. Νωρίς το πρωί ήταν πάλι στον Ναό, για να συνεχίσει τη διδασκαλία του. **Τότε** συνέβη το περιστατικό με τη γυναίκα μπροστά στο πλήθος που τον άκουγε.

3. Για τον **λιθοβολισμό** βλ. μάθ. 5, Ερμ. 3.

4. Οι μητέρες συνήθιζαν να πηγαίνουν τα παιδιά τους στους θρησκευτικούς δασκάλους (ραβίνους), για να δώσουν σε αυτά την **ευλογία** τους. Αυτοί την έδιναν ακουμπώντας τα χέρια πάνω στα κεφάλια τους. Με παρόμοιο τρόπο έδινε ευλογία και ο πατέρας τους πριν το βραδινό φαγητό το Σάββατο, καθώς και τις μεγάλες γιορτές. Την ευλογία συνόδευε σύντομη προσευχή, για να είναι τα παιδιά πάντοτε κάτω από την προστασία του Θεού.

Προβλήματα παιδιών στον σύγχρονο κόσμο

- 121 εκατομμύρια παιδιά σε όλον τον κόσμο δεν πηγαίνουν σχολείο.
- 100 εκατομμύρια παιδιά ζουν στον δρόμο και επιβιώνουν με κάθε μέσο.
- 150 εκατομμύρια παιδιά στις αναπτυσσόμενες χώρες υποφέρουν από υποσιτισμό.
- 246 εκατομμύρια παιδιά αναγκάζονται να εργαστούν για να ζήσουν. Τα 180 εκατομμύρια από αυτά εργάζονται σε επιβλαβείς και επικίνδυνες εργασίες.
- 11 εκατομμύρια παιδιά κάτω των 5 ετών πεθαίνουν κάθε χρόνο από ασθένειες που μπορεί να προληφθούν.
 - Δύο εκατομμύρια παιδιά παλούνται, απάγονται ή γίνονται θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης.
 - Περισσότερα από 300.000 παιδιά συμμετέχουν σήμερα σε ένοπλες συγκρούσεις ως στρατιώτες.

Από στοιχεία της Unicef του 2004

1. Κείμενο α':
 - Ποια συναισθήματα φαντάζεστε ότι είχε αυτή η γυναίκα; (βλ. και Ερμ. 1)
 - Τι σας κάνει εντύπωση στον τρόπο με τον οποίο την υπερασπίστηκε ο Ιησούς;
2. Κείμενο β':
 - Γιατί οι μαθητές φέρθηκαν με αυστηρότητα σε όσους έφεραν τα παιδιά στον Δάσκαλό τους; (βλ. και Ερμ. 1)
 - Υπογραμμίστε τις λέξεις που δείχνουν τα τρυφερά αισθήματα του Ιησού προς τα παιδιά.
 - Γιατί ο Ιησούς προέβαλε τα παιδιά ως πρότυπα μίμησης για τους μεγάλους;
3. Βρείτε παραδείγματα από τον σημερινό κόσμο μας, που να αποδεικνύουν ότι οι γυναίκες και τα παιδιά είναι τώρα σε πολύ καλύτερη θέση από εκείνη της εποχής του Χριστού.
4. Σε τι σκέψεις όμως μας βάζει το κείμενο "Προβλήματα παιδιών στον σύγχρονο κόσμο"; Τι χρειάζεται να γίνουν ακόμα, για να αποκτήσουν τα παιδιά τη θέση που αρμόζει γι' αυτά στην κοινωνία;

Εργασία

α. Βρείτε τραγούδια μεγάλων Ελλήνων συνθετών, που μιλούν για την γυναίκα. (Συμβουλευτείτε τον/την καθηγητή/τρια της Μουσικής του σχολείου σας).

β. Βρείτε πίνακες ζωγραφικής Ελλήνων ζωγράφων, που έχουν ως θέμα τους το παιδί. (Συμβουλευτείτε τον/την καθηγητή/τρια των Καλλιτεχνικών του σχολείου σας).

γ. Συγκεντρώστε από εφημερίδες και περιοδικά εικόνες, που να δείχνουν προβλήματα που αντιμετωπίζουν γυναίκες και παιδιά σε όλον τον κόσμο σήμερα.

Τα παιδιά είναι...

Τα παιδιά μάς αγαπούνε με τα μάτια...

Είναι δροσερά...

μιλούν τη γλώσσα του ωκεανού

τρυφερά σαν το χιόνι...

Τα παιδιά είναι το φιλοδώρημα του Θεού...

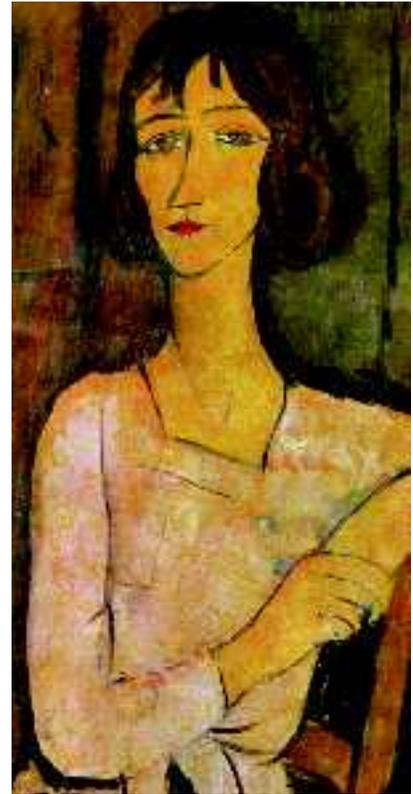
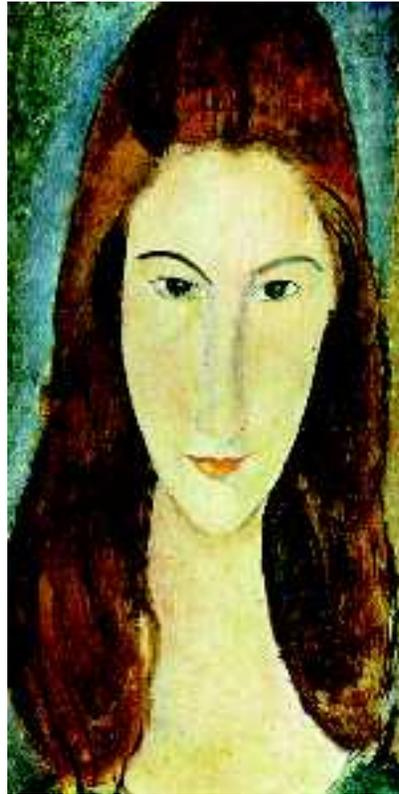
Ματθαίος Μουντές

Σύγχρονη περίπτωση λιθοβολισμού γυναίκας

Η γυναίκα αυτή από την Νιγηρία καταδικάστηκε το 2002 σε θάνατο με λιθοβολισμό από ισλαμικό δικαστήριο, γιατί απέκτησε το παιδί που κρατά στην αγκαλιά της, χωρίς να είναι παντρεμένη. Ύστερα από πολλές διεθνείς παρεμβάσεις ματαιώθηκε η εκτέλεσή της.

(φωτ. από την εφημ. *Καθημερινή*, 15.09.2002)

Προσωπογραφίες γυναικών,
Μοντιλιάνι (1884-1920)

Μαθήτριες του Ιησού

Ιωάννα του Χουζά	Λκ 8,3
Μαρία, μητέρα του Ιακώβου και Ιωσή	Μτ 27, 56
Μαρία η Μαγδαληνή	Μκ 16, 9
Μαρία και Μάρθα, αδερφές του Λαζάρου	Λκ 10, 38-39
Μαρία του Κλωπά	Ιω 19, 25
Σαλώμη	Μκ 15, 40
Σουσάννα	Λκ 8, 3

Όλοι ισότιμοι

“Δεν υπάρχει πια Ιουδαίος και ειδωλολάτρης,
δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος,
δεν υπάρχει άντρας και γυναίκα·
όλοι σας είστε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό”.

Γαλ 3, 28

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Ο Ιησούς υπερασπίστηκε τις γυναίκες και τα παιδιά και άνοιξε τον δρόμο για την απελευθέρωσή τους από κάθε υποτίμηση και αδικία σε βάρος τους.
- Δέχτηκε τις γυναίκες ισότιμα με τους άντρες, έσκυψε με ενδιαφέρον και στοργή στα προβλήματα τους και τις προστάτευε από την αυστηρότητα θρησκευτικών και κοινωνικών κανόνων εναντίον τους.
- Τα παιδιά από το περιθώριο της κοινωνίας τα μετακίνησε στο κέντρο. Εκδηλώθηκε προς αυτά με τρυφερότητα και τα πρόβαλε στους μεγάλους ως πρότυπα μίμησης.

18. Κάποιος ευσεβής και ο Ζακχαίος: Δύο πλούσιοι, δύο διαφορετικές επιλογές ζωής

Δύο πλούσιοι άνθρωποι αναζητούν τον Ιησού. Ούτε ευχαριστημένοι ούτε ευτυχισμένοι είναι από τη ζωή τους. Ο πρώτος ζητάει να μάθει τι επιπλέον χρειάζεται να κάνει, ώστε να κερδίσει την αιώνια ζωή. Ο Ιησούς του προτείνει αποτελεσματικό πρόγραμμα ζωής. Η συνάντησή με τον δεύτερο είναι ασυνήθιστη και πρωτότυπη: Ο Ιησούς τον αιφνιδιάζει και του ζητάει φιλοξενία. Τι άραγε θα συμβεί και με τους δύο;

Τα πλούτη τους θα τους αφήσουν να τολμήσουν αυτό που ποθούσαν;

α'

- Μκ 10, 17 *Ο Ιησούς ήταν έτοιμος να φύγει, όταν έτρεξε κάποιος, έπεσε στα γόνατά του και τον ρώτησε: “Αγαθέ Διδάσκαλε, τι να κάνω για να κληρονομήσω την αιώνια ζωή;”*
- 18 *Κι ο Ιησούς του είπε: “Γιατί με αποκαλείς αγαθόν; Κανένας δεν είναι αγαθός, παρά μόνον ένας, ο Θεός.*
- 19 *Τις εντολές τις ξέρεις: Μη μοιχεύσεις, μη σκοτώσεις, μην κλέψεις, μη ψευδομαρτυρήσεις, μη στερηήσεις από κάποιον ό,τι του ανήκει, τίμα τον πατέρα σου και τη μητέρα σου”.*
(Εξοδος 20, 12-16)
- 20 *Εκείνος αποκρίθηκε: “Διδάσκαλε, όλα αυτά τα τηρώ¹ από τα νιάτα μου.*
- Μτ 19, 20 *... σε τι υστερώ ακόμα;”*
- Μκ 10, 21 *Ο Ιησούς τότε τον κοίταζε γεμάτος αγάπη και είπε: “Ένα πράγμα σου λείπει: Αν θέλεις να είσαι τέλειος, πήγαινε, πούλησε τα υπάρχοντά σου και δώσε τα χρήματα στους φτωχούς. Έτσι θα έχεις θησαυρό κοντά στον Θεό και έλα να με ακολουθήσεις σηκώνοντας τον σταυρό σου”.*
- 22 *Αλλά εκείνος, μόλις άκουσε αυτά τα λόγια, έγινε σκυθρωπός και έφυγε λυπημένος, γιατί είχε μεγάλη περιουσία².*
- 23 *Ο Ιησούς έστρεψε ολόγυρα τη ματιά του και είπε στους μαθητές του: “Πολύ δύσκολα αυτοί που έχουν τα χρήματα θα μπουν στη Βασιλεία του Θεού”.*
- 24 *Οι μαθητές ταράχτηκαν από τα λόγια του. Ο Ιησούς όμως τους είπε ακόμη: “Παιδιά μου, είναι πολύ δύσκολο να μπουν στη Βασιλεία του Θεού όσοι έχουν στηρίζει τις ελπίδες τους στα χρήματα.*
- 25 *Πιο εύκολο είναι να περάσει καμήλα από τη βελονότρυπα³, παρά να μπει πλούσιος στη Βασιλεία του Θεού”.*
- 26 *Οι μαθητές ένιωσαν ακόμη πιο μεγάλη κατάπληξη κι έλεγαν μεταξύ τους: “Τότε ποιος μπορεί να σωθεί;”*
- 27 *Ο Ιησούς τους κοίταξε και τους είπε: “Για τους ανθρώπους αυτό είναι αδύνατο, όχι όμως και για τον Θεό· γιατί όλα είναι δυνατά για τον Θεό”.*

β'

- Λκ 19, 1 *Ο Ιησούς μπήκε στην Ιεριχώ⁴ και περνούσε μέσα από την πόλη.*
- 2 *Εκεί υπήρχε κάποιος, που το όνομά του ήταν Ζακχαίος. Ήταν αρχιτελώνης και πλούσιος.*
- 3 *Προσπαθούσε να δει ποιος είναι ο Ιησούς, δεν μπορούσε όμως εξαιτίας του πλήθους και γιατί ήταν μικρόσωμος.*
- 4 *Έτρεξε λοιπόν μπροστά πριν από το πλήθος κι ανέβηκε σε ένα δέντρο για να τον δει, γιατί θα περνούσε από κει.*
- 5 *Όταν έφτασε ο Ιησούς στο σημείο εκείνο, κοίταξε προς τα πάνω, τον είδε και του είπε: “Ζακχαίε, κατέβα γρήγορα, γιατί σήμερα πρέπει να μείνω στο σπίτι σου”.*

- 6 Εκείνος κατέβηκε γρήγορα και τον υποδέχτηκε με χαρά.
- 7 Όλοι όσοι τα είδαν αυτά διαμαρτύρονταν και έλεγαν ότι πήγε να μείνει στο σπίτι ενός αμαρτωλού.
- 8 Σηκώθηκε ο Ζακχαίος και είπε στον Κύριο: “Κύριε, υπόσχομαι να δώσω⁵ τα μισά από τα υπάρχοντά μου στους φτωχούς και να ανταποδώσω στο τετραπλάσιο όσα πήρα με απάτη”.
- 9 Ο Ιησούς, απευθυνόμενος σ’ αυτόν, είπε: “Σήμερα αυτή η οικογένεια σώθηκε⁶ γιατί και αυτός ο τελώνης είναι απόγονος του Αβραάμ.
- 10 Αυτός που σας μιλάει ήρθε για να αναζητήσει και να σώσει αυτούς που έχουν χάσει τον δρόμο τους”.

Ερμηνευτικά

1. Πέρα από τις 10 εντολές οι Ισραηλίτες, που ήθελαν να είναι συνεπείς στην πίστη τους, έπρεπε να **τηρούν** και άλλες 613 εντολές, που τις διατύπωσαν οι ραβίνοι (248 υποχρεώσεις και 365 απαγορεύσεις).
2. Κατά την ισραηλιτική θρησκευτική παράδοση, όποιος είχε **μεγάλη περιουσία** σήμαινε ότι είχε την ιδιαίτερη εύνοια (ευλογία και υποστήριξη) του Θεού, ενώ για τον φτωχό ίσχυε το αντίθετο.
3. Πολύ παραστατική **παροιμία**, που συνήθιζαν να λένε τότε οι άνθρωποι, όταν ήθελαν να τονίσουν κάτι που ήταν πάρα πολύ δύσκολο να γίνει.
4. Τα τελωνεία τότε ήταν εγκατεστημένα σε συνοριακούς σταθμούς, λιμάνια, γεωγραφικά στενά, πόλεις σε σπουδαία μέρη και εμπορικά σταυροδρόμια. Σε ένα τέ-

τοιο σταυροδρόμι βρισκόταν η **Ιεριχώ** (βλ. χάρτη). Από αυτήν περνούσαν τα καραβάνια που κατευθύνονταν προς Ιερουσαλήμ, Συρία, Μεσοποταμία και Αραβία. Η πόλη ήταν γνωστή για τα άφθονα νερά της, τα άνθη, το βάλσαμο (από τον βαλσαμόθαμνο) και τα μπαχαρικά. Ο Ηρώδης την φρόντισε πολύ και έχτισε εκεί χειμερινά ανάκτορα. Λόγω του εξαιρετικά ήπιου κλίματός της τον χειμώνα, πλούσιοι της Ιερουσαλήμ μετακόμιζαν εκεί τους χειμωνιάτικους μήνες στις πολυτελείς βίλες τους.

5. Ο Νόμος όριζε ότι ο κλέφτης πρέπει να επιστρέφει το τετραπλάσιο όσων έκλεψε, για να επανορθώσει το κακό. Ο Ζακχαίος αποδεικνύεται ιδιαίτερα ευσεβής, αφού **υποσχέθηκε να δώσει** το μισό της περιουσίας του στους φτωχούς, αν και ο Νόμος προέβλεπε το 1/5.

6. Η άγνωστη συνέχεια για τον **Ζακχαίο**: Κατά την παράδοση, ακολούθησε τον απόστολο Πέτρο. Αυτός τον χειροτόνησε επίσκοπο στην Καισάρεια Φιλίππου (ΒΑ της λίμνης Γενησαρέτ· βλ. χάρτη). Μετά τον θάνατό του οι χριστιανοί τον τίμησαν ως απόστολο και άγιο. Η μνήμη του τιμάται στις 20 Απριλίου.

Άνθρωποι καταθέτουν τους φόρους.
Ανάγλυφο του 2ου μ.Χ. αι.

Επεξεργασία

1. Με βάση τις πληροφορίες που μας δίνουν τα ευαγγελικά κείμενα, φανταστείτε και περιγράψτε τη ζωή των δύο πλουσίων.
2. Με ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα πλησίασε ο καθένας τους τον Ιησού;
3. Με ποιον τρόπο ο Ιησούς ανταποκρίθηκε στις αναζητήσεις και τις προσδοκίες του καθένα;
4. Ποια κατάληξη είχε για τον ευσεβή πλούσιο και ποια για το Ζακχαίο η συνάντησή τους με τον Ιησού; Ποια θέση πήρε ο πρώτος και ποια ο δεύτερος απέναντι στην μεγάλη περιουσία που είχαν;
5. Μπορείτε τώρα να εξηγήσετε τα λόγια του Χριστού στον στίχο Μκ 10, 24;

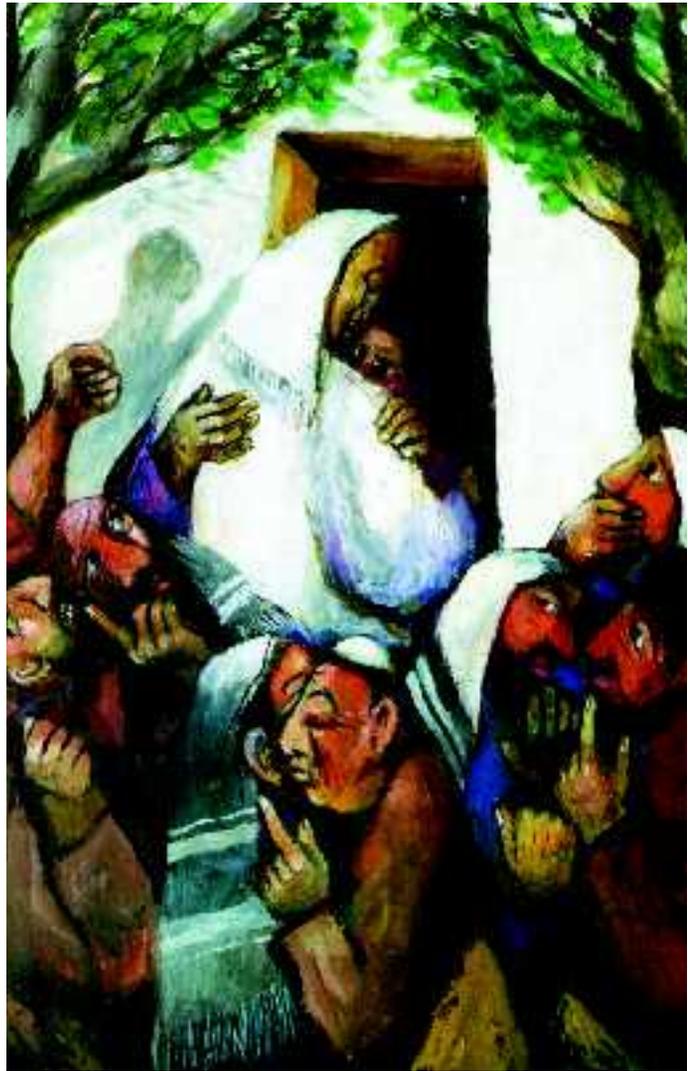
Εργασία

Διαβάστε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο. Ποια στάση μάς προτρέπει να έχουμε απέναντι στα υλικά αγαθά ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς;

Τα πλούτη και ο άνθρωπος

“Τα πλούτη είναι ένα μέσο.
Μπορείς να τα χρησιμοποιείς σωστά;
Τότε υπηρετούν τη δικαιοσύνη.
Με λάθος τρόπο τα χρησιμοποιείς;
Τότε υπηρετούν την αδικία.
Γιατί τα πλούτη από τη φύση τους
υπηρετούν και δεν εξουσιάζουν.
Ο νους του ανθρώπου
και ελεύθερο κριτήριο έχει
και μόνος του αποφασίζει
πώς θα χρησιμοποιήσει όσα του δόθηκαν.
Επομένως ο στόχος δεν είναι
να εξαφανίσουμε τα υλικά αγαθά,
αλλά τις αδυναμίες της ψυχής,
που δεν επιτρέπουν να κάνουμε
καλή χρήση των αγαθών”.

Κλήμης Αλεξανδρεύς
χριστιανός συγγραφέας του 2ου μ.Χ. αι.

Ο Ιησούς στο σπίτι του Ζακχαίου,
του Sieger Köder (Κέντερ)

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Στον ευσεβή πλούσιο με σοβαρές θρησκευτικές αναζητήσεις προσφέρθηκε από τον Ιησού αυτό που εκείνος ζητούσε. Δεν τόλμησε να ανταποκριθεί. Έτσι έχασε την ευκαιρία της ζωής του.
- Από τον Ζακχαίο ο Ιησούς απλώς ζήτησε φιλοξενία. Εκείνος άδραξε την ευκαιρία και το σπίτι του πλημμύρισε από Βασιλεία Θεού.
- Η προσκόλληση στον πλούτο μπορεί να γίνει σοβαρό εμπόδιο για την αληθινή και γεμάτη ζωή που έδειξε, προέβαλε και χαρίζει ο Χριστός για όλους.

19. Η Κυριακή προσευχή¹ (“Πάτερ ἡμῶν”): Στον καινούριο κόσμο του Θεού οι άνθρωποι προσεύχονται

Όσοι συνδέονται με αγάπη και φιλία επικοινωνούν μεταξύ τους με διάφορους τρόπους. Αυτό είναι φυσική εκδήλωση, που κάνει τη ζωή πιο πλούσια. Αν δεν επικοινωνούν, τότε μπορεί να υπάρξει αποξένωση. Οι χριστιανοί δέχονται - και το ξέρουν από πείρα - ότι ο Θεός αγαπά όλους και νοιάζεται για όλους. Η επικοινωνία μαζί του γίνεται κυρίως με την προσευχή. Σε όλες τις θρησκείες η προσευχή κατέχει κορυφαία θέση. Ο Ιησούς ως άνθρωπος προσευχόταν. Μίλησε για την προσευχή στους μαθητές του. Τι τους δίδαξε σχετικά και τι συγκεκριμένα τους υπέδειξε;

α'

- Μκ 1, 35 *Το πρωί, πολύ πριν ακόμα φέξει, ο Ιησούς βγήκε έξω και πήγε σε ένα ερημικό μέρος, και εκεί προσευχόταν.*
- Λκ 5, 15 *Η φήμη του απλωνόταν όλο και περισσότερο, και πλήθος ανθρώπων πήγαιναν κοντά του να τον ακούσουν και να τους θεραπεύσει από τις αρρώστιες τους.*
16 *Εκείνος όμως αποσυρόταν σε ερημικά μέρη και προσευχόταν.*
- Λκ 6, 12 *Εκείνες τις ημέρες ανέβηκε ο Ιησούς στο βουνό για να προσευχηθεί. Όλη τη νύχτα προσευχόταν² στον Θεό.*
- Μτ 26, 36 *... ο Ιησούς (στη Γεθσημανή)... λέει στους μαθητές: “... θα πάω λίγο παραπέρα να προσευχηθώ”.*
39 *Κι αφού απομακρύνθηκε λίγο, έπεσε με το πρόσωπο στη γη και προσευχόταν με τούτα τα λόγια: “Πατέρα μου, αν είναι δυνατόν, ας μην πιω αυτό το ποτήρι· όμως ας μη γίνει το δικό μου θέλημα αλλά το δικό σου”.*
- Λκ 22, 44 *Η αγωνία τον κυρίεψε και προσευχόταν πιο πολλή ώρα. Ο ιδρώτας του γινόταν σαν σταγόνες αίματος και έπεφτε στη γη.*

β'

- Μτ 7, 7 *“Ζητάτε και θα σας δοθεί, ψάχνετε και θα βρείτε, χτυπάτε την πόρτα και θα σας ανοιχτεί.*
8 *Γιατί όποιος ζητάει λαβαίνει και όποιος ψάχνει βρίσκει και όποιος χτυπά του ανοίγεται.*
9 *... ποιος από σας, αν του ζητήσει το παιδί του ψωμί, θα του δώσει λιθάρι;*
10 *Ή, αν του ζητήσει ψάρι, θα του δώσει φίδι;*
11 *Αφού λοιπόν εσείς... ξέρετε να δίνετε στα παιδιά σας καλά πράγματα, πολύ περισσότερο ο ουράνιος Πατέρας σας θα δώσει αγαθά σε όσους του τα ζητούν”.*

γ'

- Λκ 11, 1 *Κάποτε ο Ιησούς προσευχόταν σε έναν τόπο. Όταν τελείωσε, ένας από τους μαθητές του τού είπε: “Κύριε, δίδαξέ μας πώς να προσευχόμαστε, όπως και ο Βαπτιστής Ιωάννης δίδαξε τους μαθητές του”.*
- Μτ 6, 9 *“Εσείς... έτσι να προσεύχεστε:*

Πάτερ ἡμῶν
 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς³,
 ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου ·
 10 ἐλθέτω ἡ Βασιλεία σου⁴.
 γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
 ὡς ἐν οὐρανῷ
 καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ·
 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν
 τὸν ἐπιούσιον
 δός ἡμῖν σήμερον ·
 12 καὶ ἄφες ἡμῖν
 τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
 ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν
 τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν ·
 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς
 εἰς πειρασμόν,
 ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς
 ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
 Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ Βασιλεία
 καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα
 εἰς τοὺς αἰῶνας.
 Ἀμήν.

Πατέρα μας ουράνιε,
 ας σε αναγνωρίζουν ὅλοι
 κι ας σε λατρεύουν ως τον αληθινό Θεό ·
 ας έρθει η Βασιλεία σου ·
 ας γίνει το θέλημά σου,
 ὅπως στον ουρανό ψηλά,
 έτσι κι εδώ πάνω στη γη.
 Την απαραίτητη τροφή
 για τη συντήρησή μας
 δώσε μάς την σήμερα.
 Και συγχώρησε
 τα σφάλματά μας,
 ὅπως κι εμεῖς συγχωρούμε
 εκείνους που μας έβλαψαν.
 Και μην αφήσεις να πέσουμε
 σε βαριές δοκιμασίες,
 ἀλλὰ γλίτωσέ μας
 ἀπὸ το κακό.
 Γιατί δική σου είναι
 η Βασιλεία, η δύναμη
 και η δόξα παντοτινά.
 Αμήν.

Ερμηνευτικά

1. Επίσημη ονομασία του “Πάτερ ημών”. “Κυριακή” θα πει του Κυρίου, δηλαδή προσευχή που υπέδειξε ο Κύριος (ο Ιησούς Χριστός). Η προσευχή υπάρχει και στο κατά Λουκάν ευαγγέλιο (11, 2-4) με πιο σύντομα και λίγο διαφορετικά λόγια.

2. Προσευχόταν ὅλη τη νύχτα. Επικοινωνούσε με τον Θεό Πατέρα για το μεγάλο γεγονός που θα συνέβαινε τη μέρα που θα ακολουθούσε. Αυτή τη μέρα ο Ιησούς ξεχώρισε από το πλήθος των μαθητών του τους Δώδεκα ως μόνιμους (βλ. Λκ 6, 13-16). Πάντοτε προσευχόταν, ακόμα και καρφωμένος πάνω στον σταυρό.

3. Ο ουρανός δεν είναι συγκεκριμένος τόπος αλλά σύμβολο. Ουσιαστικά σημαίνει ότι ο αληθινός Θεός βρίσκεται πάνω και πέρα από όλους και από όλα.

4. Το “ἐλθέτω ἡ Βασιλεία σου” οι χριστιανοί θεωρούν ότι είναι το πρωταρχικό και βασικότερο αίτημα (παράκληση) του “Πάτερ ημών” και όλων των προσευχών τους.

Χέρια προσευχής, Ντύρερ, 1500

1. Βρείτε στο κείμενο α΄ πότε, πού και για ποια ζητήματα προσευχόταν ο Ιησούς.
2. Ο Χριστός διαβεβαιώνει: “Όποιος ζητάει λαβαίνει” (κείμ. β΄). Πολλοί όμως παραπονιούνται ότι ο Θεός δεν απαντάει στις προσευχές τους. Τι διδάσκει με την προσευχή του στη Γεθσημανή; (κείμ. α΄: Μτ 26, 39)
3. Διαβάστε το “Πάτερ ημών” και προσπαθήστε να απαντήσετε:
 - Τι νιώθουν όσοι προσφωνούν τον Θεό “Πατέρα”;
 - Γιατί κυριαρχεί ο πληθυντικός αριθμός;
 - Τι ζητούν οι πιστοί από τον Θεό;
 - Τι θα ήταν λογικό να κάνουν οι πιστοί, πριν ζητήσουν συγχώρηση από τον Θεό;
4. Παρατηρήστε τον παρακάτω πίνακα. Υπογραμμίστε όσα σας εκφράζουν περισσότερο και προσθέστε, αν θέλετε, και κάτι άλλο.

Όταν προσεύχομαι:

- ζητώ βοήθεια	- ψάχνω για ελπίδα
- εκφράζω ευχαριστίες	- ζητώ συγχώρηση
- μιλώ για τους φόβους μου	- θυμάμαι τις ανάγκες άλλων
- ζητώ δύναμη και θάρρος	- παρακαλώ υγεία για όλους
- λέω τις στενοχώριες μου	- αναζητώ παρηγοριά
-	-
-	-

5. Μάθετε απέξω και ακριβώς τις προσευχές “Πάτερ ημών” και “Βασιλεύ ουράνιε”.

Εργασία

α. Κάθε μέρα εκατομμύρια χριστιανοί όλων των Εκκλησιών σε όλα τα πέ-
ρατα της γης απευθύνουν στον Θεό
το “Πάτερ ημών”. Σκεφτείτε για λίγο
το γεγονός και γράψτε με λίγα λόγια
τι νιώθετε γι’ αυτό.

β. Με βάση τις εικόνες που συγκε-
ντρώσατε στο μάθημα 17 (εργασία
γ΄) προσπαθήστε να γράψτε μια σύ-
ντομη προσευχή για κάποιο πρόβλημα
που αντιμετωπίζουν παιδιά σήμερα.

Το μεγάλο καταφύγιο
...Η μέρα μου σήμερα πέρασε όλη
σαν ένας μεγάλος αναστεναγμός.
Ξανανύχτωσε.
Τρεμοσειούνται τ’ αστέρια.
Ο Κύριος διορθώνει τη στέγη μου.
Νικηφόρος Βρεττάκος

Υπέρ...
Υπέρ πλεόντων, δοιοπορούντων,
ίπταμένων, νοσούντων,
καμώντων, αιχμαλώτων,
καί τῆς σωτηρίας αὐτῶν,
τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
Από τη Θεία Λειτουργία

Ελπίς, καταφυγή, σκέπη
Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ,
καταφυγή μου ὁ Υἱός,
σκέπη μου τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.
Τριάς Ἁγία, δόξα Σοι.
Από το Απόδειπνο

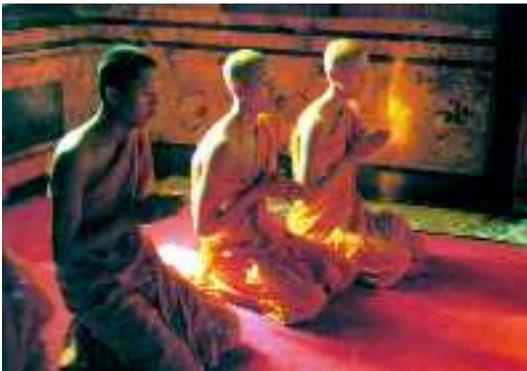
Προσευχή στο Άγιο Πνεύμα

*Βασιλεῦ οὐράνιε, Παράκλητε,
τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας·
ὁ πανταχοῦ παρὼν
καὶ τὰ πάντα πληρῶν·
ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν
καὶ ζωῆς χορηγός·
ἐλθέ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν
καὶ καθάρισον ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης κηλίδος·
καὶ σῶσον, Ἄγαθέ,
τὰς ψυχὰς ἡμῶν.*

Βασιλιά οὐράνιε, Παρηγορητή,
Πνεῦμα τῆς ἀληθείας,
που εἶσαι παρὼν παντοῦ
καὶ γεμίζεις τὰ σύμπαντα·
εσύ, που δίνεις κάθε ἀγαθὸ
καὶ χαρίζεις ζωὴ·
ἐλα καὶ κατοίκησε
μέσα μας κι ἀνάμεσά μας
καὶ καθάρισέ μας ἀπὸ
κάθε ἴχνος κακοῦ, Ἄγαθέ,
καὶ σῶσε μας.

Σε όλες τις θρησκείες
οι ἄνθρωποι προσεύχονται

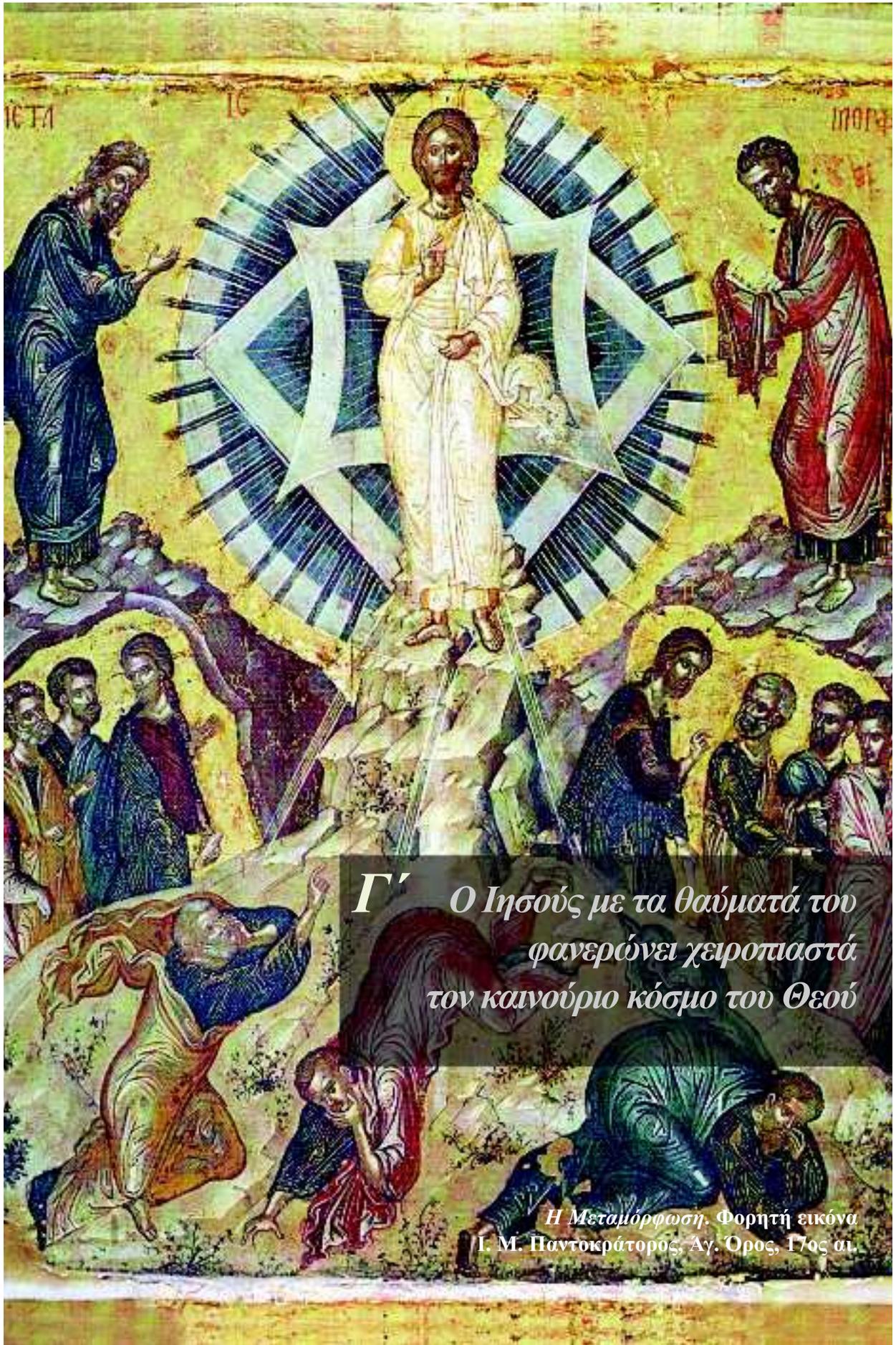

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Την πόρτα του Θεού χτυπούν οι ἄνθρωποι με την προσευχή. Του μιλούν, τον σκέφτονται, τον ευχαριστούν, ζητούν με εμπιστοσύνη τη χάρη του. Η επικοινωνία αυτή τούς γεμίζει χαρά, ανακούφιση, ελπίδα, δύναμη.
- Ο Ιησούς με την προσευχή "Πάτερ ἡμῶν" ἔδειξε τι κυρίως να ζητούν οι πιστοὶ ἀπὸ τον Θεό και με ποια προτεραιότητα.
- Με το προσωπικό του παράδειγμα και με ὅσα για την προσευχή δίδαξε, ο Ιησούς προέβαλε τη Βασιλεία του Θεού και ως μια κοινωνία ἀνθρώπων που προσεύχονται.

1. Βρείτε πώς συνδέονται μεταξύ τους οι παρακάτω παραβολές:
 - Του σπλαχνικού πατέρα
 - Του σπλαχνικού Σαμαρείτη
 - Της τελικής κρίσης
2. Το κυριότερο γνώρισμα των ανθρώπων της καινούριας ανθρωπότητας είναι η *έμπρακτη αγάπη*. Σε ποια μαθήματα αυτού του κεφαλαίου τονίστηκε αυτή η αλήθεια;
3. Μέσα από ποιες πράξεις του Ιησού μάθαμε σε αυτό το κεφάλαιο ότι ο καινούριος κόσμος του Θεού είναι ένας κόσμος όπου καταργείται κάθε είδους διάκριση ανάμεσα στους ανθρώπους;
4. Ξανακοιτάξτε τις τυπωμένες με έντονα μαύρα γράμματα λέξεις ή φράσεις στα “*Βασικά στοιχεία*” κάθε μαθήματος. Συντάξτε με αυτές:
 - ένα κείμενο που να περιγράφει τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του Ιησού
 - ένα κείμενο που να συνθέτει τα χαρακτηριστικά της καινούριας ανθρωπότητας (της Βασιλείας του Θεού)
5. Στα ευαγγελικά κείμενα του κεφαλαίου παρατηρήσαμε **ασυνήθιστα, ανατρεπτικά, νέα και απελευθερωτικά** γεγονότα και λόγια σε σχέση με τον Θεό, τους ανθρώπους και τη ζωή, τα οποία καταγράψατε σε κάθε μάθημα στο τετράδιό σας. Αφού τα διαβάσετε ξανά, εκφράστε ποια κατά τη γνώμη σας είναι τα πιο σημαντικά, και γιατί.

*Γ' Ο Ιησούς με τα θαύματά του
φανερώνει χειροπιαστά
τον καινούριο κόσμο του Θεού*

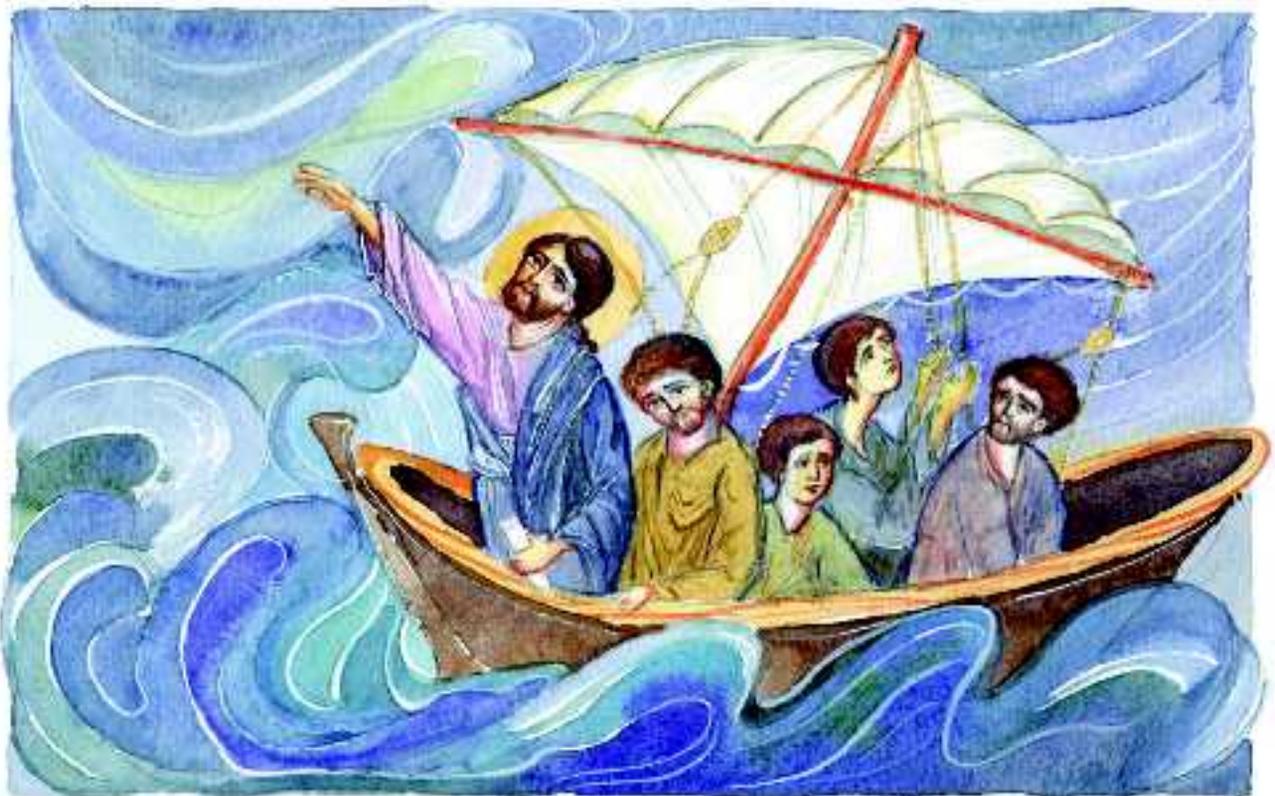
*Η Μεταμόρφωση. Φορητή εικόνα
Γ. Μ. Παντοκράτορος, Αγ. Όρος, 17ος αι.*

20. Η κατάπαυση της τρικυμίας - Τα θαύματα του Χριστού ως σημάδια του καινούριου κόσμου

Ο Ιησούς από την αρχή της δράσης του προσπαθούσε να δείξει στους ανθρώπους τον καινούριο κόσμο του Θεού για χάρη τους. Αυτό γινόταν: με τη ζωή του, με την επικοινωνία του με τους ανθρώπους και με τη διδασκαλία του - κυρίως με τις παραστατικές παραβολές του. Ταυτόχρονα όμως και με θαυμαστές πράξεις του: *τα θαύματα*. Αυτά, με πιο θεαματικό και εντυπωσιακό τρόπο από τις παραβολές, φανέρωναν αυτό που επιδίωκε. Τα Ευαγγέλια μάς διασώζουν αρκετές *διηγήσεις για θαύματά του*. Με κάποιες από αυτές θα ασχοληθούμε σε αυτό το κεφάλαιο. Σε τούτο το μάθημα θα μελετήσουμε μια μικρή διήγηση θαύματος. Ύστερα θα πληροφορηθούμε γενικά για τα θαύματα του Χριστού: Τι ήταν, τότε και γιατί τα έκανε και τι φανέρωναν αυτά για τον Ίδιο, για τη Βασιλεία του και για τη ζωή των ανθρώπων.

- Μτ 8, 18 *Όταν είδε ο Ιησούς να τον τριγυρίζει πολύς κόσμος, έδωσε εντολή να περάσουν στην απέναντι¹ όχθη της λίμνης...*
- 23 *Ο Ιησούς μπήκε στο πλοiάριο, και τον ακολούθησαν και οι μαθητές του.*
- 24 *Ξαφνικά έγινε μεγάλη τρικυμία στη λίμνη, έτσι που τα κύματα σκέπαζαν το πλοiάριο· αυτός όμως κοιμόταν.*
- 25 *Πήγαν τότε οι μαθητές του και τον ζύπνησαν λέγοντας: “Κύριε, σώσε μας, χανόμεμαστε²”.*
- 26 *Και τους λέει: “Ολιγόπιστοι, γιατί είστε δειλοί”; Τότε σηκώθηκε και μίλησε αυστηρά προς τους ανέμους και τη λίμνη, και έγινε γαλήνη απόλυτη.*
- 27 *Και οι μαθητές είπαν γεμάτοι κατάπληξη: “Ποιος είν’ αυτός, που τον υπακούνε οι άνεμοι και τα νερά της λίμνης”;³*

1. Η **απέναντι** όχθη ήταν η περιοχή Γάδαρα (βλ. χάρτη). Οι κάτοικοί της ήταν ειδωλολάτρες. Μέχρι να αναχωρήσουν, αυτή τη μέρα, οι μαθητές είχαν παρακολουθήσει πολλά, πρωτόκουστα και θαυμαστά, που είπε και έπραξε ο Ιησούς: α. Μια μεγάλη ομιλία σε πολλούς ανθρώπους πάνω σε βουνό, την περίφημη “*Επί του Όρους ομιλία*” του. β. Τρεις θεραπείες στην Καπερναούμ: ενός λεπρού, ενός παράλυτου (δούλου του Ρωμαίου εκατόνταρχου) και της πεθεράς του Πέτρου (από πυρετό). Δηλ. γεγονότα αξιοθαύμαστα, ώστε να του έχουν εμπιστοσύνη (βλ. Μτ 8, 1-17).

2. Αυτό το “**χανόμεστέ**” στην διήγηση του Μκ (4, 28) τονίζεται ιδιαίτερα: “*Διδάσκαλε, δεν νοιάζεσαι που χανόμεστέ*”;

Καταιγίδα στη λίμνη της Γαλιλαίας

3. Τι είναι και τι σημαίνουν τα θαύματα του Χριστού

α. Σε ποιες περιπτώσεις έκανε τα θαύματα ο Χριστός;

Όταν συναντούσε: αδυναμία, αρρώστια, αναπηρία, πόνο, θάνατο. Για ανθρώπους που έπασχαν από αυτά ο Ιησούς νοιάστηκε και συμπαραστάθηκε θαυματουργικά. Στα Ευαγγέλια έχουμε διηγήσεις για περίπου 40 θαύματά του. Παραδείγματα:

- Θεράπευσε τυφλούς, κωφάλαλους, παράλυτους, επιληπτικούς, λεπρούς και άλλους
- Ελευθέρωσε από δυνάμεις του κακού (δαίμονισμένους)
- Ξανάδωσε τη ζωή σε νεκρούς, γλίτωσε κάποιους από κινδύνους

β. Τι έδειχναν αυτά για τη ζωή των ανθρώπων;

- Με τρόπο παραστατικότερο από όσο στις παραβολές, το καθένα έδειχνε κάποια ξεχωριστή αλήθεια της Βασιλείας του Θεού. Όλα ήταν **σημάδια** (“σημεία”), *παραδείγματα* και *παράθυρα*, που επέτρεπαν στους ανθρώπους να δουν πόσο αλλιώς θα είναι η ζωή σύμφωνα με το πνεύμα της.
- Απελευθέρωναν τους ανθρώπους όχι μόνο από τα βάσανά τους, αλλά και από απάνθρωπες αντιλήψεις σχετικές με αυτά.
- Έδιναν στους πάσχοντες στήριγμα ότι δεν είναι μόνοι, αλλά έχουν τον Θεό πλάι τους.
- Βεβαίωναν ότι κάποτε όλα τα δεινά θα τελειώσουν και θα κυριαρχούν μόνο η ζωή και το καλό.

γ. Τι φανέρωναν για τον ίδιο τον Ιησού;

Εκτός από τη συμπάθεια, την αγάπη και συμπαραστάσή του προς τους ανθρώπους (βλ. πιο πάνω α’ και β’):

- Την προσπάθειά του **να τον εμπιστεύονται**. Παρατηρούμε στις διηγήσεις ότι τα θαύματα γίνονταν σε όσους του έδειχναν εμπιστοσύνη, έστω και λίγη.
- Την έγνοια του να καταλάβουν ότι ήταν ο αληθινός Μεσσίας, ο ελευθερωτής των ανθρώπων, ώστε να μπορούν όλοι να έχουν αληθινή ζωή και μάλιστα να την έχουν περίσσεια (Ιω 10,10).
- Κάτι από τη θεϊκή του δύναμη. **Ο Ίδιος ήταν το θαύμα των θαυμάτων**. Δεν έκανε θαύματα για εντυπωσιασμό και για να αποδείξει τη θεότητα του. Όλα τα έκανε για τους άλλους, κανένα για τον εαυτό του.

δ. Σε τι ωφελούνται όσοι μελετούν τις διηγήσεις για τα θαύματά του;

- Νιώθουν τον Θεό κοντά στους ανθρώπους χειροπιαστά.
- Προσπαθούν να αλλάξουν εσωτερικά και γίνονται πιο ευαίσθητοι, ώστε να μπορούν να συμπαραστέκονται έμπρακτα και χωρίς διακρίσεις προς όσους συνανθρώπους πάσχουν και υποφέρουν.
- Έχουν τη διαβεβαίωσή του ότι, όταν έχουν πίστη και εμπιστοσύνη στον Θεό, μπορούν να αναμένουν το θαύμα. Στο όνομά του και με την αγάπη και τη δύναμή του έγιναν από τότε πολλά θαύματα. Θαύματα γίνονται πάντα, γίνονται και σήμερα, θα γίνονται και στο μέλλον.

1. Άραγε τι ένιωσαν οι μαθητές στη διάρκεια της ξαφνικής τρικυμίας; Πώς αντέδρασαν; (βλ. και Ερμ. 2)
2. Πώς απαντάει ο Ιησούς στην αγωνία των μαθητών; Γιατί τους χαρακτηρίζει “ολιγόπιστους”; (βλ. και Ερμ. 1)
3. Τι ένιωσαν και τι κατάλαβαν οι μαθητές για τον Δάσκαλό τους μετά την κατάπαυση της τρικυμίας;

Εργασία

Διαβάζουμε το κείμενο: "Τι είναι και τι σημαίνουν το θαύματα του Χριστού". Διαβάζουμε και το διπλανό κείμενο της Αποκάλυψης (21,1'3-5), το οποίο αναφέρεται στο τέλος του κόσμου. Πώς ήταν η ζωή στα χρόνια του Χριστού και τι άλλαξε σε αυτήν με τα θαύματά του; Πώς περιγράφεται η ζωή στο κείμενο της Αποκάλυψης; Χρειάζονται εκεί τα θαύματα; Αιτιολογήστε.

Όλα καινούρια

Τότε είδα έναν καινούριο ουρανό και μια καινούρια γη...

...άκουσα μια δυνατή φωνή από τον ουρανό να λέει:

“Τώρα πια η κατοικία του Θεού είναι μαζί με τους ανθρώπους.

Θα κατοικήσει μαζί τους, κι αυτοί θα αποτελούν τον λαό του.

Ο ίδιος ο Θεός θα είναι μαζί τους,

θα διώξει κάθε δάκρυ από τα μάτια τους, κι ο θάνατος δεν θα υπάρχει πια·

ούτε πένθος ούτε κλάμα

ούτε πόνος θα υπάρχει πια,

γιατί τα παλιά πέρασαν”.

Και είπε αυτός που καθόταν στον θρόνο:

“Τώρα όλα τα κάνω καινούρια”.

Απ 21, 1· 3-5

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Τα θαύματα του Χριστού έδειχναν και προέβαλλαν ξεκάθαρα ποιος είναι ο Ιησούς, τι είδους είναι η καινούρια ανθρωπότητα που έφερε και πώς μπορεί μέσα σε αυτήν να αλλάζει η ζωή των ανθρώπων.
- Κατά την ανεμοθύελλα στη λίμνη και μετά την κατάπαυση της τρικυμίας οι μαθητές έζησαν με πόνο ψυχής, κατάλαβαν και έμαθαν ότι η εμπιστοσύνη στον Θεό είναι θεμέλιο ζωής για τους ανθρώπους στον καινούριο κόσμο που φανέρωσε ο Ιησούς.
- Τα θαύματα μετέδιδαν τη δεία υπόσχεση ότι κάποτε τα δεινά θα τερματιστούν και μόνον η αληθινή ζωή θα είναι δυνατή από όλους και για όλους.

21. Η θεραπεία ενός παράλυτου στην Καπερναούμ: Ο Χριστός ελευθερώνει από την ασθένεια και από τις απάνθρωπες αντιλήψεις γι' αυτήν

Κατάκοιτος ένας παράλυτος στην Καπερναούμ υποφέρει σωματικά και ψυχικά: και για την αναπηρία του αλλά και για την τότε αντίληψη ότι κατάντησε έτσι, γιατί τον τιμώρησε ο Θεός για τα σφάλματά του. Άνθρωποι με θάρρος και εμπιστοσύνη τον πηγαίνουν με φορείο στον Ιησού. Εκεί γίνεται μια πνευματική μάχη με πολύ σημαντικές συνέπειες. Λεπτομέρειες παρακολουθούμε στο παρακάτω ευαγγελικό κείμενο.

- Μκ 2, 1 *Ύστερα από μερικές μέρες μπήκε πάλι ο Ιησούς στην Καπερναούμ και διαδόθηκε ότι βρίσκεται σε κάποιο σπίτι¹.*
- 2 *Αμέσως συγκεντρώθηκαν πολλοί, ώστε δεν υπήρχε χώρος ούτε κι έξω από την πόρτα: και τους κήρυττε το μήνυμά του.*
- 3 *Έρχονται τότε προς αυτόν, φέρνοντας έναν παράλυτο, που τον βάσταζαν τέσσερα άτομα.*
- 4 *Κι επειδή δεν μπορούσαν να τον φέρουν κοντά στον Ιησού εξαιτίας του πλήθους, έβγαλαν τη στέγη πάνω από κει που ήταν ο Ιησούς, έκαναν ένα άνοιγμα και κατέβασαν το κρεβάτι, πάνω στο οποίο ήταν ζαπλωμένος ο παράλυτος.*
- 5 *Όταν είδε ο Ιησούς την πίστη τους, είπε στον παράλυτο: “Παιδί μου, σου συγχωρούνται οι αμαρτίες²”.*
- 6 *Κάθονταν όμως εκεί μερικοί γραμματείς και συλλογίζονταν μέσα τους:*
- 7 *“Πώς μιλάει αυτός έτσι, προσβάλλοντας τον Θεό³; Ποιος μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες; Μόνον ένας, ο Θεός”.*
- 8 *Αμέσως κατάλαβε ο Ιησούς ότι αυτά σκέφτονται και τους λέει: “Γιατί κάνετε αυτές τις σκέψεις στο μυαλό σας;*
- 9 *Τι είναι ευκολότερο να πω στον παράλυτο: ‘Σου συγχωρούνται οι αμαρτίες’ ή να του πω: ‘Σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα’;*
- 10 *Για να μάθετε λοιπόν ότι έχω την εξουσία να συγχωρώ πάνω στη γη αμαρτίες” - λέει στον παράλυτο:*
- 11 *“Σ’ εσένα το λέω, σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου”.*
- 12 *Εκείνος σηκώθηκε αμέσως, πήρε το κρεβάτι του και μπροστά σε όλους βγήκε έξω, έτσι που θαύμαζαν όλοι και δόξαζαν τον Θεό λέγοντας: “Τέτοια πράγματα ποτέ ως τώρα δεν είδαμε!”*

1. Το **σπίτι** φαίνεται ότι ήταν του Πέτρου. Σε επαρχιακά μέρη τα σπίτια ήταν μονώροφα, αποτελούνταν από έναν μεγάλο χώρο με παράθυρα μικρά. Η σκεπή στηριζόταν πάνω σε σταυρωτά ξύλινα δοκάρια. Πάνω τους έβαζαν κλαδιά και καλαμιές, που τα σκέπαζαν με παχύ στρώμα λάσπης. Ανέβαιναν στην ταράτσα με σκάλα από το πίσω μέρος (βλ. φωτ.).

2. α. Κατά τις τότε αντιλήψεις των Ισραηλιτών κάθε αρρώστια και αναπηρία των ανθρώπων ήταν δίκαιη τιμωρία του Θεού για **αμαρτίες** δικές τους ή ακόμη και των γονιών τους. Έτσι οι άρρωστοι και οι ανάπηροι υπέφεραν διπλά: βασανίζονταν από την αναπηρία τους και ταυτόχρονα φοβούνταν τον Θεό και πίστευαν ότι ο Θεός δεν νοιαζόταν γι' αυτούς και δεν τους αγαπούσε. β. Η παραπάνω αντίληψη ήταν και είναι ανόητη. Διότι, σύμφωνα με αυτήν, όλοι οι αμαρτωλοί θα έπρεπε να είναι άρρωστοι και οι άγιοι άνθρωποι να μην αρρωσταίνουν ποτέ. Όμως ούτε το ένα συμβαίνει ούτε το άλλο...

3. Τη συγχώρηση των αμαρτιών από άνθρωπο είναι νομοδιδάσκαλοι θεωρούσαν **βλασφημία** και **προσβολή κατά του Θεού**. Ποινή θανάτου προβλεπόταν για όποιον τολμούσε κάτι τέτοιο (βλ. Λευ 24, 15-16).

Επεξεργασία

1. Πώς φαντάζεστε τη ζωή του παράλυτου πριν συναντήσει τον Ιησού; (βλ. εισαγωγή και Ερμ.1)
2. Ο παράλυτος και όλοι όσοι ήταν εκεί, αυτό που περίμεναν από τον Ιησού ήταν να τον γιατρέψει. Ο Ιησούς όμως πρώτα του συγχωρεί τις αμαρτίες. Με τη συγχώρηση αυτή τι αλλάζει μέσα στην ψυχή του παράλυτου σε σχέση με τον Θεό; (βλ. Ερμ. 2,α)
3. Ο Ιησούς στο τέλος χαρίζει στον παράλυτο και τη γιατρεία του. Τι απάντηση δίνει σε όλους, ιδιαίτερα στους γραμματείς που αντέδρασαν;
4. Και σήμερα ακόμη υπάρχουν άνθρωποι που πιστεύουν, όπως και τότε, ότι οι αρρώστιες και τα βάσανα στη ζωή είναι τιμωρίες από τον Θεό για τις αμαρτίες τους. Με βάση το σημερινό μάθημα ποια απάντηση θα δίνετε; (βλ. και Ερμ. 2,β)

Μια προσωπική μαρτυρία

Από μικρός έχω πολλαπλές δυσκολίες εξαιτίας της αναπηρίας μου. Δυσκολεύομαι πολύ στα χέρια και στην ομιλία και λιγότερο στα πόδια μου. Παρ' όλες τις αναποδιές της ζωής, αυτό που βρήκα και με κάνει να νιώθω ευχαριστημένος από τον τρόπο που ζω είναι ότι όλα όσα μου συμβαίνουν δεν τα βλέπω με κακομοιριά, αλλά τα αντιμετωπίζω με αισιοδοξία και φτάνω στο σημείο να κάνω χιούμορ με τα προβλήματά μου...

Καθημερινά δέχομαι τη βοήθεια των γύρω μου. Δίνω την ευκαιρία να αισθανθούν ότι χρειάζεται η αλληλοβοήθεια μεταξύ μας. Αυτή η συμπαράσταση που δέχομαι από όλους με κάνει από τη μια να ευχαριστώ τους φίλους μου κι από την άλλη καταλαβαίνω πόσο αδύναμος θα ήμουν χωρίς τους ανθρώπους.

Ορισμένοι από εμάς τους ανάπηρους δυσανασχετούν, γκρινιάζουν, μοιρολογούν και κάποτε τα βάζουν με τον Θεό. Με τέτοια στάση η ίδια η ζωή τους γίνεται μίζερη. Όσο για μένα, σήμερα πια αισθάνομαι χρήσιμος στους συνανθρώπους μου. Αυτό το ήθελα πολύ από μικρός. Τώρα πια αισθάνομαι ότι έχω ολοκληρώσει την Οδύσσειά μου με το να σπουδάσω, να δουλέψω και να εκδώσω δύο βιβλία μου...

Ιανουάριος 1997

Σωτήρης Στυλιανού

Εργασία

α. Διαβάζοντας το κείμενο: "Μια προσωπική μαρτυρία" περιγράψτε πώς αντιμετωπίζει ο ίδιος την αναπηρία του και πώς οι συνάνθρωποί του.

β. Βρείτε και φέρτε στην τάξη φωτογραφίες ατόμων με ειδικές ανάγκες που διαπρέπουν σήμερα στην επιστήμη, στον αθλητισμό, στη ζωγραφική, στη μουσική και αλλού.

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Ο Ιησούς προσέφερε στον παράλυτο τριπλή γιατρεία:
 - τον απελευθέρωσε από την αντίληψη ότι οι αμαρτίες του έφταιγαν για την αναπηρία του
 - του ξανάδωσε ένα γερό σώμα
 - τον απάλλαξε από τις όσες και όποιες αμαρτίες του
- Με αυτό το θαύμα άνοιξαν τότε και για πάντα νέοι ορίζοντες ζωής:
 - Αρρώστιες και αναπηρίες δεν είναι τιμωρίες από τον Θεό.
 - Παρά τον πόνο και τις παλαιπωρίες οι άνθρωποι μπορούν να ελπίζουν στην αγάπη του Θεού.
 - Πολλοί γίνονται ευαίσθητοι προς όσους υποφέρουν και συμπαραστέκονται ανθρωπινότερα.

22. Η θεραπεία του εκ γενετής τυφλού: Ο Ιησούς διώχνει το σκοτάδι και χαρίζει το αληθινό φως της ζωής

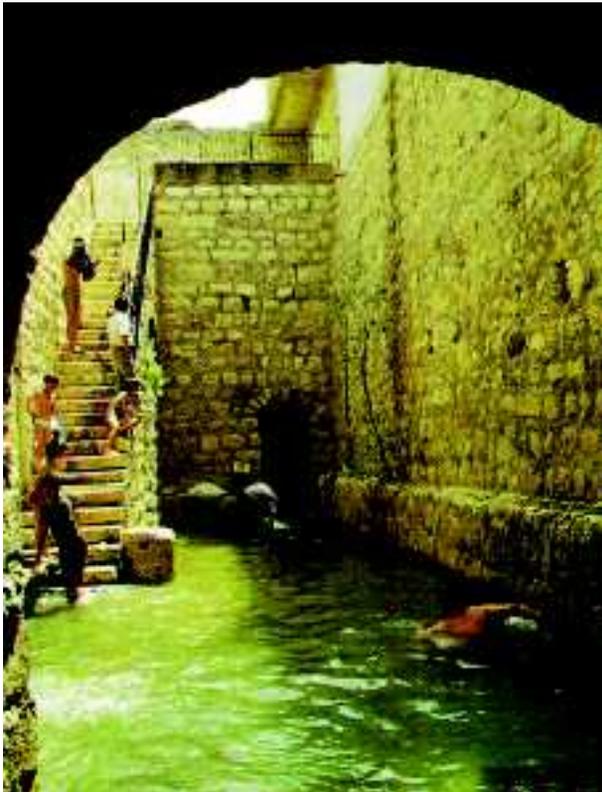
Ποτέ δεν είχε δει τον κόσμο ο εκ γενετής τυφλός. Μόνον τον άκουγε, τον μύριζε και άγγιζε κάτι απ' αυτόν. Επιπλέον ζούσε το βαρύ εσωτερικό του μαρτύριο: γεννήθηκε τυφλός τάχα για τις αμαρτίες των γονιών του ή γι' αυτές που θα διέπραττε ο ίδιος κάποτε! Αυτόν τον αξιοσυμπάθητο άνθρωπο θεράπευσε ο Ιησούς. Και τότε όρμησαν μέσα του φως και μορφές και η πλάση όλη. Το συγκλονιστικότερο ήρθε μετά. Είδε και κατάλαβε όσα για καιρό με μάτια ορθάνοιχτα δεν ήθελαν να δουν οι άλλοι: τη νέα ζωή που φανέρωνε ο Ιησούς. Λεπτομέρειες στο ευαγγελικό κείμενο.

- 10 9, 1 *Καθώς πήγαινε στον δρόμο του ο Ιησούς, είδε έναν άνθρωπο που είχε γεννηθεί τυφλός.*
2 *Τον ρώτησαν οι μαθητές του: “Διδάσκαλε, ποιος αμάρτησε και γεννήθηκε αυτός τυφλός¹, ο ίδιος ή οι γονείς του;”*
3 *Ο Ιησούς απάντησε: “Ούτε αυτός αμάρτησε ούτε οι γονείς του...”*
6 *Όταν τα είπε αυτά ο Ιησούς, έφτυσε κάτω, έφτιαξε πηλό² από το σάλιο, άλειψε με τον πηλό τα μάτια του ανθρώπου,*
7 *και του είπε: “Πήγαινε να νιφτείς στη δεξαμενή του Σιλωάμ³”... Ξεκίνησε λοιπόν ο άνθρωπος, πήγε και νίφτηκε και, όταν γύρισε πίσω, έβλεπε.*
8 *Τότε οι γείτονες και όσοι τον είχαν δει προηγουμένως ότι ήταν τυφλός, έλεγαν: “Αυτός δεν είναι ο άνθρωπος που καθόταν εδώ και ζητιάνευε;”*
9 *Μερικοί έλεγαν: “Αυτός είναι”, ενώ άλλοι έλεγαν: “Όχι, είναι κάποιος που του μοιάζει”. Ο ίδιος όμως έλεγε: “Εγώ είμαι”.*
10 *Τότε τον ρωτούσαν: “Πώς λοιπόν άνοιξαν τα μάτια σου;”*
11 *Εκείνος απάντησε: “Ένας άνθρωπος που τον λένε Ιησού έκανε πηλό, μου άλειψε τα μάτια και μου είπε: ‘Πήγαινε στη δεξαμενή του Σιλωάμ και νίψου’· πήγα εκεί, νίφτηκα και βρήκα το φως μου”.*
12 *Τον ρώτησαν: “Πού είναι ο άνθρωπος εκείνος;”. “Δεν ξέρω”, τους απάντησε.*
13 *Τον έφεραν τότε στους Φαρισαίους...*
14 *Η μέρα που έφτιαξε ο Ιησούς τον πηλό και του άνοιξε τα μάτια ήταν Σάββατο.*
15 *Άρχισαν και οι Φαρισαίοι να τον ρωτούν πάλι πώς απέκτησε το φως του. Αυτός τους απάντησε: “Έβαλε πάνω στα μάτια μου πηλό, νίφτηκα και βλέπω”.*
16 *Μερικοί από τους Φαρισαίους έλεγαν: “Αυτός ο άνθρωπος δεν μπορεί να είναι σταλμένος από τον Θεό, γιατί δεν τηρεί την αργία του Σαββάτου”. Άλλοι όμως έλεγαν: “Πώς μπορεί ένας αμαρτωλός άνθρωπος να κάνει τέτοια σημεία;” Και υπήρχε διχογνωμία ανάμεσά τους.*
17 *Ρωτούν πάλι τον τυφλό: “Εσύ τι λες γι' αυτόν; Πώς εξηγείς ότι σου άνοιξε τα μάτια;” Κι εκείνος τους απάντησε: “Είναι προφήτης”.*
18 *Οι Ιουδαίοι όμως δεν πίστεψαν πως αυτός ήταν τυφλός και απέκτησε το φως του, ώσπου κάλεσαν τους γονείς του*
19 *και τους ρώτησαν: “Αυτός είναι ο γιος σας που λέτε ότι γεννήθηκε τυφλός; Πώς λοιπόν τώρα βλέπει;”*
20 *Οι γονείς του τότε αποκρίθηκαν: “Ξέρουμε πως αυτός είναι ο γιος μας και πως γεννήθηκε τυφλός·*
21 *πώς όμως τώρα βλέπει, δεν ξέρουμε, ή ποιος του άνοιξε τα μάτια, εμείς δεν ξέρουμε· ρωτήστε τον ίδιο, ενήλικος είναι, αυτός μπορεί να μιλήσει για τον εαυτό του”.*

- 22 Αυτά είπαν οι γονείς του από φόβο προς τους Ιουδαίους. Γιατί οι Ιουδαίοι άρχοντες είχαν κιόλας συμφωνήσει να διώχνηται από τη συναγωγή όποιος παραδεχτεί πως ο Ιησούς είναι ο Μεσσίας...
- 24 Κάλεσαν για δεύτερη φορά τον άνθρωπο που ήταν πριν τυφλός και του είπαν: “Πες την αλήθεια μπροστά στον Θεό· εμείς ξέρουμε ότι ο άνθρωπος αυτός είναι αμαρτωλός”.
- 25 Εκείνος τότε τους απάντησε: “Αν είναι αμαρτωλός δεν ξέρω· ένα ξέρω, πως, ενώ ήμουν τυφλός, τώρα βλέπω”.
- 26 Τον ρώτησαν τότε: “Τι σου έκανε; Πώς σου άνοιξε τα μάτια;”
- 27 “Σας το είπα κιόλας”, τους αποκρίθηκε, “αλλά δεν πειστήκατε· γιατί θέλετε να το ακούσετε πάλι; Μήπως θέλετε κι εσείς να γίνετε μαθητές του;”
- 28 Τον περιγέλασαν τότε και του είπαν: “Εσύ είσαι μαθητής εκείνου· εμείς είμαστε μαθητές του Μωυσή·
- 29 εμείς ξέρουμε πως ο Θεός μίλησε στον Μωυσή, ενώ γι’ αυτόν δεν ξέρουμε την προέλευσή του”.
- 30 Τότε απάντησε ο άνθρωπος και τους είπε: “Εδώ είναι το παράξενο, πως εσείς δεν ξέρετε από πού είναι ο άνθρωπος, και όμως αυτός μου άνοιξε τα μάτια.
- 31 Ξέρουμε πως ο Θεός τους αμαρτωλούς δεν τους ακούει, αλλά αν κάποιος τον σέβεται και κάνει το θέλημά του, αυτόν τον ακούει.
- 32 Από τότε που έγινε ο κόσμος δεν ακούστηκε να ανοίξει κάποιος τα μάτια ενός γεννημένου τυφλού.
- 33 Αν αυτός δεν ήταν από τον Θεό, δεν θα μπορούσε να κάνει τίποτα”.
- 34 “Εσύ είσαι βουτηγμένος στην αμαρτία από τότε που γεννήθηκες”, του αποκρίθηκαν, “και κάνεις εσύ τον δάσκαλο σ’ εμάς;” Και τον έβγαλαν έξω⁴.
- 35 Ο Ιησούς έμαθε ότι τον έδιωξαν και, όταν τον βρήκε, του είπε: “Εσύ πιστεύεις στον Υιό του Θεού;”
- 36 Εκείνος αποκρίθηκε: “Και ποιος είναι αυτός, κύριε, για να πιστέψω σ’ αυτόν;”
- 37 “Μα τον έχεις κιόλας δει”, του είπε ο Ιησούς· “αυτός που μιλάει τώρα μαζί σου, αυτός είναι”.
- 38 Κι εκείνος είπε: “Πιστεύω, Κύριε”, και τον προσκύνησε.

Η θεραπεία του τυφλού,
Αγίων Αστεριάδης

1. Άνθρωποι *λεπροί, τυφλοί, άτεκνοι* και *φτωχοί* θεωρούνταν τότε τιμωρημένοι από τον Θεό για πολύ βαριές αμαρτίες. Θρησκευτικά και κοινωνικά ήταν στο περιθώριο και ουσιαστικά ήταν *ζωντανοί νεκροί*.
2. Για το Σάββατο επιβάλλονταν τότε 38 απαγορεύσεις. Μια από αυτές όριζε να μην κάνεις την ημέρα αυτή **πηλό** (λάσπη). Ο πηλός λοιπόν που έκανε ο Ιησούς με το σάλιο του ήταν παράβαση!
3. Πιθανόν η συνάντηση του Ιησού με τον τυφλό έγινε στον Ναό. Έτσι, ως τη **δεξαμενή** (υδραγωγείο) του **Σιλωάμ** περπάτησε 1 χιλιόμετρο (βλ. χάρτη Ιερουσαλήμ).
4. Η έκφραση **“τον έβγαλαν έξω”** θα πει ότι τον έκαναν *“αποσυνάγωγο”*, δηλαδή τον *απέβαλαν* από τη θρησκευτική κοινότητα (τη Συναγωγή). Αυτό είχε σοβαρές συνέπειες: έπρεπε να φοράει πένθιμα ρούχα· να κυκλοφορεί ακούρευτος· να τον αποφεύγουν όλοι - εκτός από την οικογένειά του· απαγορευόταν να του μιλούν και να τον χαιρετούν· ό,τι και αν ψώνιζε, ήταν υποχρεωμένος να είναι από τον πωλητή τρία μέτρα μακριά. Η μαρτυρία του στα δικαστήρια δεν λαμβανόταν υπόψη.

Η δεξαμενή του Σιλωάμ

Επεξεργασία

1. Διηγηθείτε τη σκηνή της πρώτης συνάντησης του Ιησού με τον τυφλό. Ποιες αντιλήψεις, που είδαμε στο προηγούμενο μάθημα, εκφράζουν και εδώ οι μαθητές; (βλ. και Ερμ. 1)
2. Ξαναδιαβάστε τη σκηνή της α΄ συνάντησης του τυφλού με τους Φαρισαίους (στ. 13-17). Ποιες αντιρρήσεις εκφράζουν οι Φαρισαίοι; Τι τους απαντά ο πρώην τυφλός;
3. Παρατηρήστε τη στάση των γονιών του τυφλού μετά τη θεραπεία του παιδιού τους. Θα τη δικαιολογούσατε, και γιατί;
4. Ξαναδιαβάστε τη σκηνή της β΄ συνάντησης του τυφλού με τους Φαρισαίους (στ. 24-34):
 - α. Ποιες αντιρρήσεις συνεχίζουν να έχουν;
 - β. Δικαιολογούνται, και σε ποιον βαθμό, τα επιχειρήματά τους;
 - γ. Πώς θα χαρακτηρίζατε τα επιχειρήματα του πρώην τυφλού στις απαντήσεις που δίνει;
5. Διηγηθείτε τη σκηνή της συνάντησης του Ιησού με τον πρώην τυφλό μετά τη θεραπεία και την περπέτειά του με τους Φαρισαίους. Τι του φανερώνει ο Ιησούς για τον εαυτό του; Τι εκφράζει ο τυφλός με ό,τι λέει και κάνει προς τον Ιησού;
6. Ξανακοιτάξτε όλη τη διήγηση:
 - α. Υπογραμμίστε στο κείμενο τα λόγια που σταδιακά λέει και ομολογεί για τον Χριστό ο πρώην τυφλός.
 - β. Γράψτε με δικά σας λόγια τις σταδιακές αλλαγές που παρατηρείτε στη συμπεριφορά του κατά τον διάλογο που είχε με τους Φαρισαίους.

Εργασία

Δραματοποιήστε τη σκηνή της β' συνάντησης του πρώην τυφλού με τους Φαρισαίους (στ. 24-34). Προσπαθήστε να εκφράσετε τα συναισθήματα, τις σκέψεις, τα επιχειρήματα και τις συμπεριφορές τους.

Η δέηση του τυφλού

Μού 'παν, Κύριε, βγαίνει ο ήλιος στο Θαβώρ και στον Καρμήλου πάει και πέφτει τις κορφές και λούζεται η Τιβεριάδα από το φέγγος και λάμπει η Νεκρή Θάλασσα βαθιά.

Μού 'παν, Κύριε, μα ποτέ μου δεν το είδα, γιατ' οι πηγές έχουνε κλείσει των ματιών μου, κι αν προσμένω, λαχταρώντας, κάποια λάμψη, το σκοτάδι μού απαντά το ζοφερό...

Θεόδωρος Ξύδης

Ο τυφλός του Ευαγγελίου

... "Ω μάτια που με βλέπετε κι ω μάτια που σας είδα· ζωή κι αγάπη και χαρά κι απαντοχή κι ελπίδα· όλα είν' ωραία και ποθητά κι είν' όλα αγαπημένα, όλα είν' ωραία μαζί με σας, χωρίς εσάς κανένα!..."

Τέτοια ο τυφλός, ο πριν τυφλός, βαδίζοντας ελάλει, ως τη στιγμή που απάντησε τον Ναζωραίο και πάλι...

Ιωάννης Πολέμης

Φώς το υπέρλαμπρο

Στα μάτια της ψυχής
ανάπηρος εγώ
σ' εσένα έρχομαι, Χριστέ
- όπως ο εκ γενετής τυφλός -
με της μετάνοιας την κραυγή:
Συ των σκοτισμένων είσαι
το φως το υπέρλαμπρο.

Κίτρινος ήλιος,
Βίνσεντ Βαν Γκογκ
(1853-1890)

Κοντάκιο του Όρθρου
της Κυριακής του Τυφλού

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Με αυτή τη θεραπεία γκρεμίστηκαν οι απάνθρωπες αντιλήψεις για τους τυφλούς.
- Διπλό φως χαρίστηκε στον τυφλό με το θαύμα: είδε για πρώτη φορά τα πάντα γύρω του κι αντίκρισε αυτόν που είπε ότι είναι "το φως του κόσμου".
- Στηρημένος στον Φωτοδότη του Ιησού άρχισε να βλέπει βαθύτερα πράγματα και νέες αλήθειες ζωής. Όλοι οι άλλοι δεν δέλησαν να δουν κάτι πέρα από όσα πίστευαν. Έμειναν πνευματικά τυφλοί.
- Στον πρώην τυφλό, όπως και στον Ζακχαίο, έχουμε φωτεινό παράδειγμα για το πόσο μπορεί να αλλάξει ριζικά ένας άνθρωπος που συναντάει πραγματικά τον Ιησού στη ζωή του.

23. Η ανάσταση της κόρης του Ιαείρου: Ο Χριστός χαρίζει ξανά το δώρο της ζωής

Το πλοίο με τον Ιησού και τους μαθητές του αράζει στην παραλία της αγαπημένης του Καπερναούμ. Ένα χαρούμενο πλήθος τον υποδέχεται. Ανάμεσά τους βρίσκεται και ένας δραματικός πατέρας, που η μοναχοκόρη του κινδυνεύει να πεθάνει. Πράγμα που σε λίγο θα συμβεί. Μόνο που ο θάνατος δεν θα την κρατήσει για πολύ. Αυτό που θα συμβεί δεν θα γεμίσει με χαρά και ευτυχία μόνον αυτόν τον πατέρα, αλ-

λά και όλο τον λαό της Καπερναούμ. Και ακόμη θα σημάνει κάτι παρήγορο κι ελπιδοφόρο για όλους σχετικά με το πρόβλημα του θανάτου.

- Μκ 5, 21 Όταν πέρασε ο Ιησούς με το πλοιάριο πάλι στην απέναντι όχθη, συγκεντρώθηκε πολύς κόσμος γύρω του. Ήταν δίπλα στη λίμνη.
- 22 Έρχεται τότε ένας αρχισυναγωγός¹, που τον έλεγαν Ιάειρο, και μόλις βλέπει τον Ιησού πέφτει στα πόδια του
- 23 και τον παρακαλεί θερμά λέγοντας: “Η κορούλα μου βρίσκεται στα τελευταία της· έλα να βάλεις τα χέρια σου πάνω της για να γιατρευτεί και να ζήσει²”.
- 24 Κι ο Ιησούς έφυγε μαζί του...
- 35 ... (στο μεταξύ) έρχονται άνθρωποι του άρχοντα της συναγωγής και του λένε: “Η κόρη σου πέθανε· γιατί εξακολουθείς να ενοχλείς τον δάσκαλο;”
- 36 Ο Ιησούς όμως αμέσως μόλις άκουσε να λένε τα λόγια αυτά, είπε στον άρχοντα της συναγωγής: **“Μη φοβάσαι, μόνο πίστευε”**.
- 37 Και δεν επέτρεψε σε κανέναν να τον ακολουθήσει παρά μόνο στον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, αδερφό του Ιακώβου.
- 38 Έρχονται στο σπίτι του άρχοντα της συναγωγής και βλέπει ο Ιησούς να υπάρχει αναστάτωση, και τους ανθρώπους ταραγμένους να κλαίνε και να οδύρονται δυνατά.
- 39 Μπήκε μέσα και τους λέει: “Γιατί αυτός ο θόρυβος και τα κλάματα; Το παιδί δεν πέθανε, αλλά κοιμάται³”. Αυτοί τον περιγελούσαν.
- 40 Εκείνος όμως, αφού τους έβγαλε όλους έξω, παίρνει τον πατέρα και τη μητέρα του παιδιού και τους τρεις μαθητές του και μπαίνει εκεί που ήταν το παιδί ζαπλωμένο.
- 41 Πιάνει από το χέρι το κορίτσι και του λέει: “Ταλιθά, κούμι⁴”, που σημαίνει: “Κορίτσι, σήκω επάνω!”
- 42 Κι αμέσως σηκώθηκε το κορίτσι και περπατούσε. Ήταν δώδεκα ετών. Και αμέσως όλοι κωριεύτηκαν από μεγάλη κατάπληξη.
- 43 Ο Ιησούς τους έδωσε αυστηρή παραγγελία να μην το μάθει κανείς αυτό, και είπε να δώσουν στο κορίτσι να φάει.

1. Κύριες φροντίδες του **αρχισυναγώγου**: η καλή τέλεση της λατρείας στη συναγωγή, η διαχείριση και η ρύθμιση των οικονομικών και οργανωτικών ζητημάτων της, η συντήρηση και η καθαριότητα του κτηρίου της.
2. Σπαρακτική η παράκληση του Ιάειρου: **“η κοροούλα μου ... να ζήσει”**. Όπως για τους παράλυτους και τους τυφλούς, έτσι και για τον πρόωρο θάνατο παιδιού επικρατούσαν απάνθρωπες αντιλήψεις: τάχα αυτό που συνέβαινε ήταν τιμωρία από τον Θεό, γιατί ο πατέρας είχε διαπράξει κάτι πάρα πολύ κακό. Έτσι ο Ιάειρος ζούσε έ-

να διπλό δράμα.

3. Με βάση το **“κοιμάται”** του Χριστού οι ευλαβείς χριστιανοί αντί για θάνατο μιλούν για **“κοίμηση”**, αντί για νεκροταφείο λένε **“κοιμητήριο”**, αντί για πέθανε **“εκοιμήθη”** και αντί γι’ αυτούς που έχουν πεθάνει κάνουν λόγο για **“κοιμηθέντες”**.

4. Αυτό το πρόσταγμα του Ιησού προς το κορίτσι: **“Ταλιθά, κούμι!”** μάς το παραδίδει ο ευαγγελιστής Μάρκος σε αραμαϊκή γλώσσα.

Επεξεργασία

1. Ποια να ήταν τα συναισθήματα του Ιάειρου τη στιγμή που συναντά τον Χριστό; Πώς τον αντιμετωπίζει ο Ιησούς;
2. Υπογραμμίστε τι είπε ο Ιησούς στον Ιάειρο, μόλις πληροφορήθηκε τον θάνατο της μοναχοκόρης του. Άραγε πώς ένωσε αυτός ο πατέρας ακούγοντας αυτά τα λόγια;
3. Γιατί οι άνθρωποι αντέδρασαν και περιγέλασαν ακούγοντας τα λόγια του Χριστού: **“Το παιδί δεν πέθανε, αλλά κοιμάται”**; Σήμερα οι χριστιανοί μπορούν να καταλάβουν τα λόγια αυτά; (βλ. και το διπλανό κείμενο του αποστόλου Παύλου)
4. Ποια πρόσωπα βρίσκονταν τη στιγμή που ο Ιησούς έδινε και πάλι τη ζωή στην κόρη του Ιαείρου; Για ποιον λόγο νομίζετε ότι ο Ιησούς έδωσε αυστηρή εντολή να μη μαθευτεί το γεγονός αυτό;
5. Με την ανάσταση της κόρης του Ιαείρου τι φανερώθηκε:
 - για το πρόσωπο του Χριστού;
 - για τη Βασιλεία του Θεού;

Ο απόστολος Παύλος για την ανάσταση των νεκρών

Θέλουμε να ξέρετε, αδελφοί, τι θα γίνει με αυτούς που πέθαναν, για να μη λυπάστε κι εσείς όπως και οι άλλοι που δεν ελπίζουν πουθενά. Γιατί, αφού πιστεύουμε ότι ο Ιησούς πέθανε κι αναστήθηκε, έτσι κι ο Θεός αυτούς που πέθαναν, πιστεύοντας στον Ιησού, θα τους αναστήσει για να ζήσουν μαζί του.

Α Θεσ 4, 13-14

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Ο Ιησούς πηγαίνει να βοηθήσει μια ετοιμοθάνατη μικρή κοπέλα, ενδιαρρύνει και στηρίζει στην πίστη τον πατέρα της και του την χαρίζει ξανά ζωντανή.
- Το γεγονός φανερώνει ότι ο **Ιησούς δεν αφήνει μόνον του τον άνθρωπο μπροστά στον θάνατο.**
- Η ανάσταση της κόρης του Ιαείρου σηματοδότησε ότι στον κόσμο της **Βασιλείας του Θεού** όποιος ζει αληθινά έχει τη βεβαιότητα ότι τελικά η ζωή θα θριαμβεύσει.

24. Η Μεταμόρφωση του Χριστού: Φανέρωση της θεϊκής μεγαλοσύνης του πριν από τα Πάθη του

Το έργο του Ιησού είχε ριζώσει στα περισσότερα μέρη της πατρίδας του. Ταυτόχρονα όμως μεγάλωνε και η αντίδραση της θρησκευτικής ηγεσίας εναντίον του. Για κάποιο διάστημα κινείται όλο και βορειότερα από την Ιερουσαλήμ. Η τελική σύγκρουση δεν είναι μακριά. Σιγά-σιγά ετοιμάζει γι' αυτήν τους μαθητές, που φυσικά ανησυχούν και τρομάζουν. Για να τους ενθαρρύνει, ώστε να αντέξουν όσα σε λίγο θα του συμβούν, τους φανερώνει κάτι περισσότερο από το ποιος είναι: κάτι που ως τότε δεν είχαν αξιωθεί να γνωρίσουν κοντά του. Αυτό θα συμβεί πάνω στο όρος Θαβώρ της Γαλιλαίας.

- Μτ 17, 1 *Υστερα από έξι μέρες¹, παίρνει ο Ιησούς μαζί του τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, τον αδερφό του, και τους ανεβάζει σε ένα ψηλό βουνό².*
- Λκ 9, 29 *Την ώρα που προσευχόταν, η όψη του προσώπου του έγινε διαφορετική³ και τα ρούχα του άσπρα κι αστραφτερά.*
- 30 *Ξαφνικά δύο άντρες άρχισαν να μιλούν μαζί του: ήταν ο Μωυσής και ο Ηλίας⁴,*
- 31 *οι οποίοι παρουσιάστηκαν με λαμπρότητα και μιλούσαν για τον θάνατό του στην Ιερουσαλήμ, με τον οποίο θα εκπλήρωνε την αποστολή του.*
- Μτ 17, 4 *Και είπε ο Πέτρος στον Ιησού: “Κύριε, είναι ωραία να μείνουμε εδώ! Αν θέλεις, να κάνουμε εδώ τρεις σκηνές: μια για σένα, μια για τον Μωυσή και μια για τον Ηλία”.*
- 5 *Ενώ μιλούσε ακόμα, ένα φωτεινό σύννεφο⁵ τους σκέπασε, και μέσα από το σύννεφο ακούστηκε μια φωνή που έλεγε:*
- “Αυτός είναι ο αγαπημένος μου Υιός,
αυτός είναι ο εκλεκτός μου·
αυτόν να ακούτε”.**
- 6 *Όταν το άκουσαν οι μαθητές, έπεσαν με το πρόσωπο στη γη και φοβήθηκαν πολύ.*
- 7 *Τους πλησίασε τότε ο Ιησούς, τους άγγιξε και τους είπε: “**Σηκωθείτε και μη φοβάστε**”.*
- 8 *Σήκωσαν τότε τα μάτια τους και δεν είδαν κανέναν άλλον, παρά τον ίδιο τον Ιησού μόνον του.*
- 9 *Ενώ κατέβαιναν από το βουνό, τους πρόσταξε: “**Μην πείτε σε κανέναν αυτό που είδατε, ώσπου να αναστηθώ από τους νεκρούς**”.*

Ερμηνευτικά

1. Πριν από **έξι μέρες** βρισκόταν με τους μαθητές του στα περίχωρα της Καισάρειας Φιλίππου, ΒΑ της λίμνης Γενησαρέτ (βλ. χάρτη). Σε μια συζήτηση τούς ρώτησε ποια γνώμη έχουν οι άνθρωποι - αλλά και οι ίδιοι - γι' αυτόν. Ο Πέτρος απάντησε: “*Εσύ είσαι ο Μεσσίας*” (Μκ 8, 29).

2. Κατά τη χριστιανική παράδοση πρόκειται για το **Θαβώρ**, στη νότια Γαλιλαία (βλ. χάρτη και φωτ.).

Το Θαβώρ

3. Για την όψη του οι ευαγγελιστές Μάρκος και Ματθαίος σημειώνουν ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες: “έλαμψε το πρόσωπό του σαν τον ήλιο και τα φορέματά του έγιναν άσπρα σαν το φως” (Μτ 17, 2). “Τα ρούχα του έγιναν αστραφτερά, κατάλευκα σαν το χιόνι, τόσο που κανένας βαφέας πάνω στη γη δεν θα μπορούσε να τα κάνει τόσο λευκά” (Μκ 9, 3).

4. Τόσο ο Μωυσής όσο και ο Ηλίας είχαν παρόμοιες εμπειρίες στη ζωή τους (Θεοφάνειες). Ο πρώτος εκπροσωπεί τον Νόμο της Παλαιάς Διαθήκης, ο δεύτερος τους

Προφήτες. Και οι δύο προετοίμασαν και προανέγγειλαν για τον Χριστό. Στο Θαβώρ έχουμε τη μεγάλη συνάντηση του παλαιού και του καινούριου κόσμου του Θεού. Ο πρώτος παραδίνει τη σκυτάλη στον δεύτερο.

5. Συμβολικά με το φωτεινό σύννεφο: όπου και όποτε αυτό εμφανίζεται, έχουμε συγκεκριμένη και φανερή την παρουσία του Θεού. Εδώ σκέπασε ολονών τα πρόσωπα. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι ο ουράνιος κόσμος έσκυψε και ενώθηκε με τον επίγειο.

Επεξεργασία

1. Πότε και πού συμβαίνει το γεγονός της Μεταμόρφωσης; Ποια πρόσωπα συμμετέχουν σε αυτό; (βλ. και Ερμ. 1 και 2)
2. Στη Μεταμόρφωση παρουσιάστηκε ο Ιησούς ως Θεάνθρωπος. Βρείτε στο κείμενο λέξεις, φράσεις και άλλα στοιχεία που το φανερώνουν· (βλ. και Ερμ. 3, 4 και 5).
3. Για ποιο θέμα συνομίλησε ο Ιησούς με τον Μωυσή και τον Ηλία; Αυτό και όλα όσα είδαν, άκουσαν και ένιωσαν οι τρεις μαθητές στο Θαβώρ, πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να αντέξουν να δουν τον Δάσκαλό τους σταυρωμένο λίγο αργότερα;
4. Άραγε ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα ανταλλάξαν οι τρεις μαθητές, όταν κατέβαιναν από το Θαβώρ, και τι ανακοίνωσαν στους συμμαθητές τους; (Προσπαθήστε να αυτοσχεδιάσετε και να δραματοποιήσετε τη σκηνή).
5. Το γεγονός της Μεταμόρφωσης άγγιξε βαθιά τις συνειδήσεις των μαθητών και τους ενδυνάμωσε στο έργο τους. Όσοι μελετούν τη Μεταμόρφωση σήμερα μπορούν να αντλήσουν από αυτήν έμπνευση και δύναμη για μεταμορφώσεις στην προσωπική και κοινωνική ζωή; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Η Μεταμόρφωση,
Μιχάλης Βασιλάκης